

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 6-7 marca 2015 r. na kierunku „pedagogika”
prowadzonym w obszarze nauk społecznych
na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim oraz
praktycznym realizowanych w formie studiów stacjonarnych i
niestacjonarnych na Wydziale Studiów Społecznych Wyższej Szkoły
Bezpieczeństwa w Poznaniu**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodnicząca: Prof. dr hab. Bożena Muchacka – członek PKA

członkowie: dr hab. Roman Leppert – ekspert PKA

dr hab. Alicja Szerłaż – ekspert PKA

mgr Beata Sejdak – ekspert PKA ds. formalno-prawnych

Tomasz Rakoczy – ekspert PKA ds. studenckich

Krótką informacja o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku „pedagogika” prowadzonym na Wydziale Studiów Społecznych Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Poznaniu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2014/2015. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA poprzedził wizytację zapoznaniem się z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni, natomiast w trakcie pobytu rozpoczęto od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału podczas którego ze strony Zespołu przedstawiono cel wizyty oraz charakterystykę oceny programowej. Dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym harmonogramem.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania ze studentami, pracownikami, w tym nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku studiów, oceniono wylosowane prace etapowe oraz dyplomowe i ich recenzje, przeprowadzono także hospitację zajęć oraz wizytację bazy dydaktycznej i socjalnej wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Eksperci Zespołu Oceniającego wielokrotnie wymieniali swoje uwagi dotyczące pozyskanych informacji, pozostały czas wykorzystywano na pracę własną. Przed zakończeniem się wizyty dokonano wstępnych podsumowań przydzielonych zadań, sformułowano uwagi i zalecenia o których Przewodnicząca Zespołu poinformowała władze Uczelni oraz Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji
uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki,

Uczelnia posiada dokumenty formalne związane z przyjęciem misji i strategii Uczelni. Zgodnie z § 10 pkt 7 Statutu Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Poznaniu do kompetencji Senatu należy podejmowanie uchwał w sprawie strategii rozwoju Uczelni, a zatem Uchwałą Senatu nr 16/2011 z dnia 26.09.2011 r. zatwierdzona została Strategia Rozwoju Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Poznaniu. W związku z powyższym Strategia Rozwoju Uczelni została przyjęta – zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Statutu Uczelni. Misja została przedstawiona w Statucie Uczelni.

Strategia Wydziału Studiów Społecznych na lata 2012-2017 została przyjęta – zgodnie z przepisami Statutu – Uchwałą Rady Wydziału Nr 5/10/2011 z dnia 24.10.2011 r. w sprawie zatwierdzenia *Strategii Rozwoju Wydziału Studiów Społecznych na lata 2012-2017*.

Opracowana przez Uczelnię koncepcja kształcenia dla kierunku studiów pedagogika, nawiązuje do misji Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa ale **nie jest w pełni związana z pedagogiką, bardziej nawiązuje do kierunku bezpieczeństwo** Koncepcja zakłada bowiem:

- upowszechnianie humanistycznych wartości;
- oparcie edukacji na profesjonalnej wiedzy i umiejętnościach;
- propagowanie bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa człowieka;
- kształcenie i wychowanie dla bezpieczeństwa.

Koncepcja kształcenia na kierunku studiów pedagogika nawiązuje do strategii jednostki, która zakłada kształcenie studentów oraz organizowanie im możliwości osobistego rozwoju i twórczego działania w różnych dziedzinach aktywności społecznej, związanych z bezpieczeństwem człowieka i społeczeństwa poprzez sprawne i efektywne funkcjonowanie Uczelni w obszarach jej działalności zarówno dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej, jak również związanej z rozwojem współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Oznacza ona także stały rozwój zasobów personalnych, majątkowych, technicznych i informacyjnych mający na celu stałe podnoszenie poziomu jakości kształcenia w Uczelni, w tym przede wszystkim efektywne osiągnięcie przez studentów wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz jak najlepsze dostosowanie procesu kształcenia do wymagań współczesnego rynku pracy oraz oczekiwań i potrzeb studentów. Problematyka ta jest także podstawowym przedmiotem podejmowanych badań naukowych oraz działań doradczych i konsultacyjnych, z aktywnym udziałem w nich także studentów.

Dewizą kierunku studiów pedagogika w stosunku do studenta jako podmiotu kształcenia są treści zawarte w słowach człowiek – bezpieczeństwo – skuteczność, z nadzieją, że absolwent ukształtowany w myśl tych słów, kierować się będzie w swoim życiu i pracy zawodowej takimi wartościami jak honor – godność – odpowiedzialność, które jako dewiza wyznaczać będą kierunek działalności całej społeczności akademickiej kierunku pedagogika.

¹Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

- 2) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

W procesie określania koncepcji kształcenia Studenci wizytowanego kierunku uczestniczyli bezpośrednio poprzez zasiadanie ich przedstawicieli w Radzie Wydziału, a ich liczba spełnia przesłanki art. 67 ust. 4 Ustawy. Rozwiązania dotyczące studentów (m.in. plany studiów), przyjmowane przez Wydział opiniowane są przez przedstawicieli studentów zasiadających w organie kolegialnym jednostki oraz przez samorząd studencki

W procesie kształtowania powyżej przedstawionej koncepcji kształcenia brali udział interesariusze wewnątrzni, będący pracownikami Uczelni oraz przedstawiciele samorządu studenckiego, a także następujący interesariusze zewnętrzni:

- Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Poznaniu;
- Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu;
- Biuro Ochrony „Sezam”;
- „Cichy Fight & Tactics Group Consulting Counterterrorism Training Poland”;
- Agencja Detektywistyczna i Ochrony JOKER;
- Firma Detektywistyczna ARCANO PLUS Sp. z o. o.

Przedstawieni powyżej interesariusze zewnętrzni są członkami Rady Pracodawców ds. oceny praktycznego kształcenia studentów, która jest kolegialnym organem doradczym dziekana wydziału w zakresie jakości kształcenia praktycznego studentów. Zwraca uwagę fakt, że wśród interesariuszy zewnętrznych nie ma przedstawicieli instytucji edukacyjnych, opiekuńczych, resocjalizacyjnych, mimo, że do pracy w takich właśnie instytucjach przygotowani są studenci na akredytowanym kierunku studiów.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki, jednak nie mają one pełnego związku z kierunkiem pedagogika.

2) Wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju. **Wśród interesariuszy zewnętrznych nie ma jednak przedstawicieli instytucji edukacyjnych, opiekuńczych, resocjalizacyjnych, mimo, że do pracy w takich właśnie instytucjach przygotowani są studenci na akredytowanym kierunku studiów.**

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie.

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na

² według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie;

kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Komentarz:

- *ocena zgodności założonych kierunkowych i specjalnościowych oraz przedmiotowych/ modułowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (wzorcowymi efektami kształcenia albo celami i efektami kształcenia wskazanymi w standardach kształcenia, w tym standardach kształcenia nauczycieli, określonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego), a także z koncepcją rozwoju kierunku;*

Wizytowany kierunek został utworzony na mocy decyzji Ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego nr DSW-3-4001-972/WB/04 z dnia 17.12.2004 r. Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane.

Uchwałą Senatu nr 23/2012 z 19 marca 2012 r. Uczelnia przyjęła dla kierunku pedagogika wzorcowe efekty kształcenia, określone w Rozporządzeniu MNiSW z 4 listopada 2011 r. Zgodnie z tą uchwałą studia na akredytowanym kierunku w cyklu kształcenia rozpoczętym w roku akademickim 2012/2013 realizowane są w profilu ogólnoakademickim. Zastosowane rozwiązanie nie budzi żadnych zastrzeżeń, jest ono zgodne z obowiązującymi przepisami, w tym z Krajowymi Ramami Kwalifikacji.

16 września 2013 r. Senat WSB w Poznaniu podjął uchwałę nr 36/2013 określającą efekty kształcenia dla kierunku pedagogika o profilu praktycznym, realizowane w cyklu rozpoczętym w roku akademickim 2013/2014. Pojawia się wątpliwość, czy postępowanie Uczelni było zgodne z obowiązującymi aktami prawnymi (art. 11 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz rozporządzenia MNiSW dotyczące warunków prowadzenia studiów), tzn. czy Uczelnia mogła utworzyć de facto nowy kierunek studiów, nie uzyskując zgody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego poprzedzonej opinią PKA.

Uchwałą Nr 03/06/2014 z dnia 23 czerwca 2014 r. Rada Wydziału Studiów Społecznych zatwierdziła program kształcenia i plany studiów na kierunku „pedagogika” na studiach I stopnia dla profilu praktycznego, które obowiązują od roku akademickiego 2014/2015, natomiast Uchwałą Rady Wydziału Nr 118/2014 z dnia 26.06.2014 r. dokonano korekty programu kształcenia.

Określenie efektów kształcenia dla kierunku „pedagogika” na poziomie studiów I stopnia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej dla profilu praktycznego nastąpiło Uchwałą Senatu Nr 36/2013 z dnia 16.09.2013 r. oraz Nr 06/2014 z dnia 17.03.2014 r.

Na podstawie § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 23 sierpnia 2012 r. (Dz. U z 2012 poz. 983) zmieniającego rozporządzenie z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445) w ramach doskonalenia możliwa była zmiana programu kształcenia wynikająca ze zmiany profilu kształcenia lub wprowadzenia dodatkowego profilu, z tym że w przypadku jednostki organizacyjnej nieposiadającej uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego doskonalenie programu kształcenia nie mogło powodować zmiany zajęć dydaktycznych, za które student może uzyskać więcej niż 30% punktów ECTS. Jednostka organizacyjna uczelni prowadząca

kierunek studiów może doskonalić program kształcenia, w tym efekty kształcenia, w trakcie pierwszego roku pierwszego cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013.

Poważna wątpliwość dotyczy jednak sposobu, w jaki zostały określone efekty kształcenia dla profilu praktycznego. Analiza przedstawionego dokumentu (zawierającego efekty kształcenia dla profilu praktycznego) prowadzi do wniosku, że zmieniony został profil kształcenia, nie zmieniono natomiast efektów. W stosunku do efektów wzorcowych, przyjętych dla cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013 wprowadzono jedynie dwie zmiany:

- pominięto efekty opatrzone symbolami K_W01, K_W02, K_U04 pozostawiając wszystkie pozostałe efekty w niezmienionej postaci – brak jakiegokolwiek uzasadnienia dla przyjętego rozwiązania, polegającego na pominięciu np. efektu „zna elementarną terminologię używaną w pedagogice i rozumie jej źródła oraz zastosowanie w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych” (efekt wzorcowy K_W01);

- przyporządkowano kierunek pedagogika do obszaru nauk społecznych, dziedzina nauk społecznych, dyscypliny: pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o bezpieczeństwie, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej, odnosząc poszczególne (wzorcowe) efekty kształcenia do efektów kształcenia właściwych do obszaru nauk społecznych o profilu praktycznym (np. efekt K_W01 odnoszony dotychczas do H1A_W05 został przyporządkowany do S1P_W05 i S1PW_09).

Takie samo rozwiązanie zostało powtórzone dla cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2014/2015 (Uchwała Senatu WSB nr 06/2014 z 17 marca 2014 r. dotycząca określenia efektów kształcenia na kierunku pedagogika o profilu praktycznym). Stosowane przez Uczelnię rozwiązanie polegające na corocznym uchwalaniu efektów kształcenia dla akredytowanego kierunku (mimo braku zmian pomiędzy cyklami: 2013/2014 i 2014/2015) budzi wątpliwości. W obowiązującym stanie prawnym nie występuje potrzeba określania efektów kształcenia dla każdego cyklu, o ile nie ulegają one zmianie.

Umiejscawiając kierunek pedagogika w obszarze nauk społecznych w Uchwale Senatu napisano: „Kierunek studiów **pedagogika** należy do obszarów kształcenia w zakresie nauk społecznych. Przedmiot badań *pedagogiki* jest umiejscowiony zarówno w obszarze idei (ideały, normy, powinności), jak i praktyk społecznych. *Pedagogika* jako nauka o wychowaniu i kształceniu jest nauką koncentrującą się na istocie wychowania, nauczania i uczenia się oraz dotyczącą środowisk wychowawczych, systemów instytucji oświatowych i opiekuńczych, ich funkcji i znaczenia w rozwoju człowieka. *Pedagogika* zajmuje się rozumieniem tego, jak ludzie rozwijają się, uczą w ciągu całego życia oraz krytyczną analizą istoty wiedzy i rozumienia w wymiarze ich jednostkowych i społecznych konsekwencji. *Pedagogika* obejmuje analizy procesów edukacyjnych, systemów i podejść oraz ich kulturowych, społecznych, politycznych, historycznych i ekonomicznych kontekstów”. Jest to uzasadnienie umiejscowienia identyczne do tego, które towarzyszy wzorcowym efektom kształcenia dla kierunku pedagogika, pominięto w nim jedynie dwukrotnie występujący termin humanistyczna (pedagogika należy do obszarów kształcenia w zakresie nauk humanistycznych i społecznych oraz pedagogika łączy dwie perspektywy: humanistyczną i społeczną). Przeprowadzona analiza efektów kształcenia dla akredytowanego kierunku uprawnia do stwierdzenia, że mamy do czynienia z pozorną zmianą efektów, polegającą jedynie na pominięciu trzech efektów wzorcowych. Takie rozwiązanie stawia pod znakiem zapytania to, czy od roku akademickiego 2013/2014 nastąpiła zmiana profilu kształcenia z ogólnoakademickiego na praktyczny, w przekonaniu Zespołu Oceniającego taka zmiana nie nastąpiła, jest ona pozorna.

Jeżeli chodzi o efekty specjalnościowe i przedmiotowe, to na akredytowanym kierunku stosowane są trzy rozwiązania:

- w przypadku profilu ogólnoakademickiego (cykl kształcenia rozpoczęty w roku akademickim 2012/2013) nie określono efektów specjalnościowych, poszczególnym przedmiotom przypisano natomiast efekty przedmiotowe, odnosząc je do efektów wzorcowych; analiza sylabusów przedmiotów realizowanych w V i VI semestrze uprawnia do stwierdzenia, że w wielu przypadkach efekty przedmiotowe zostały w sposób nieprawidłowy odniesione do efektów kierunkowych, dla przykładu w przypadku przedmiotu „Metodyka szkolenia z BHP” efekt 5 dotyczący wiedzy (sformułowany następująco: „ma elementarną wiedzę o prowadzeniu szkoleń BHP, uwzględniając różnorodne metody i techniki”) przyporządkowano do efektu kierunkowego K_W12, który dotyczy zupełnie innej kwestii – projektowania i prowadzenia badań w pedagogice; tego typu nieprawidłowe przyporządkowanie efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych dotyczy niemal wszystkich realizowanych w trakcie III roku studiów przedmiotów; analiza matrycy efektów kształcenia dla tego cyklu prowadzi z kolei do wniosku o przypisaniu poszczególnych efektów do zbyt dużej liczby przedmiotów, np. efekt K_W01 został przypisany do 6 przedmiotów kształcenia podstawowego, 12 przedmiotów kształcenia kierunkowego, 7 przedmiotów kształcenia specjalnościowego, łącznie do 25 przedmiotów; efekt K_U07 przypisano do niemal wszystkich przedmiotów realizowanych na kierunku pedagogika; rozwiązanie takie w ocenie ZO jest nieprawidłowe;
- w przypadku profilu praktycznego (cykl kształcenia rozpoczęty w roku akademickim 2013/2014) nie określono efektów specjalnościowych, podobnie jak w przypadku poprzedniego cyklu wiele efektów zostało przypisanych do zbyt dużej liczby przedmiotów, dla poszczególnych przedmiotów sformułowano natomiast efekty kształcenia w dwojaki sposób: przywołując bezpośrednio efekty kierunkowe lub formułując efekty szczegółowe odnoszone następnie do efektów kierunkowych, zaskakuje, że w przypadku praktyki zawodowej sformułowano 4 efekty w zakresie wiedzy, 3 w zakresie umiejętności, 4 dotyczące kompetencji społecznych, ponadto efekty dotyczące umiejętności zostały sformułowane w sposób opisujący czynności (np. „Asystuje i pomaga we wszystkich działaniach zawodowych” – tak sformułowany efekt kształcenia nie odnosi się do tego, co student w wyniku realizacji praktyki zawodowej osiągnie, informuje jedynie o rodzaju aktywności w trakcie tego rodzaju zajęć);
- w przypadku profilu praktycznego (cykl kształcenia rozpoczęty w roku akademickim 2014/2015) sformułowano efekty specjalnościowe, ich analiza wskazuje na różny stopień szczegółowości, od lakonicznych typu (w przypadku specjalności resocjalizacja) „posiada wiedzę na temat uzależnień” (jaką wiedzę: potoczną, publicystyczną, naukową?, na temat jakich uzależnień?) po bardzo szczegółowe, np. „potrafi wymienić stadia niedostosowania społecznego” – odnoszące się do wybranego zagadnienia w ramach jednego przedmiotu; niektóre z efektów specjalnościowych zostały sformułowane niepoprawnie, np. efekt S10_K02 dla resocjalizacji („Jest wyposażony w specjalistyczny aparat pojęciowy i diagnostyczny”) nieprawidłowo został przypisany do kompetencji społecznych – mógłby to być efekt w zakresie wiedzy (specjalistyczny aparat pojęciowy) lub umiejętności (aparat diagnostyczny), nie dotyczy on jednak kompetencji społecznych; podobnie, jak w dwóch poprzednich cyklach również w tym przypadku wystąpiło przypisywanie poszczególnych efektów do zbyt dużej liczby przedmiotów, uwaga ta dotyczy również efektów specjalnościowych, powoduje to jednocześnie, że poszczególnym przedmiotom przypisywana jest zbyt duża liczba efektów przewidzianych do osiągnięcia w wyniku ich realizacji; na przykład przedmiotowi filozofia przypisano 5 efektów z zakresu wiedzy, 5 efektów z zakresu umiejętności oraz 3 efekty z zakresu kompetencji społecznych, wśród nich są efekty, których zasadność nie budzi wątpliwości (np.: „ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych”), takie, które sformułowane są zbyt szeroko (np.: „ma uporządkowaną wiedzę na temat wychowania i kształcenia, jego filozoficznych, społeczno-kulturowych, historycznych,

biologicznych, psychologicznych i medycznych podstaw”), aż po takie, które nie powinny zostać w ramach tego przedmiotu sformułowane (np.: „ma elementarną wiedzę na temat projektowania ścieżki własnego rozwoju”).

Uogólniając można stwierdzić, że akredytowana jednostka nie wypracowała efektów kształcenia dla profilu praktycznego, ograniczyła się jedynie do wyłączenia kilku efektów wzorcowych (2 z wiedzy, 1 z umiejętności) i odniesienia pozostałych efektów właściwych dla profilu ogólnoakademickiego do efektów obszarowych z obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych o profilu praktycznym. Brakuje jednolitego sposobu postępowania, jeżeli chodzi o określanie efektów specjalnościowych, ponadto poszczególne efekty przypisywane są do zbyt dużej liczby przedmiotów, co powoduje, że w ramach poszczególnych przedmiotów przewiduje się zrealizowanie (osiągnięcie) takiej liczby efektów, która w opinii ZO przekracza możliwości poszczególnych modułów zajęć. Analiza sylabusów pozwoliła na stwierdzenie nieprawidłowości w formułowaniu efektów przedmiotowych oraz odnoszeniu ich do efektów kierunkowych.

Uczelnia w sposób nieuprawniony założyła, że absolwent kierunku pedagogika rozpoczętego w cyklu 2014/2015 uzyska kwalifikacje umożliwiające zatrudnienie go w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych do prowadzenia zajęć z Edukacji dla bezpieczeństwa. Absolwenci akredytowanego kierunku nie mogą uzyskać takich kwalifikacji, ponieważ zgodnie z obowiązującymi standardami kształcenia nauczycieli do pracy na tych etapach kształcenia przygotowują studia II stopnia.

- *ocena spójności kierunkowych i przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia. W przypadku profilu praktycznego ocena obejmuje stopień uwzględnienia wymagań rynku pracy i organizacji zawodowych umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu oraz zakres wpływu absolwentów i przedstawicieli pracodawców w formułowaniu efektów kształcenia, a w odniesieniu do profilu ogólnoakademickiego – wymagań formułowanych dla obszaru wiedzy³, z którego kierunku się wywodzi;*

W raporcie samooceny wskazano, że koncepcję kształcenia (w tym efekty) opiniowali przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych, reprezentujący takie instytucje, jak: Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Poznaniu, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Biuro Ochrony „Sezam”, „Cichy Fight & Tactics Group Consulting Counterterrorism Training Poland”, Agencja Detektywistyczna I Ochrony JOKER, Firma Detektywistyczna ARCANO PLUS sp. z o.o. Wśród interesariuszy zewnętrznych reprezentowane są jedynie instytucje związane z kształceniem na specjalności „metodyka dochodzeniowo-śledcza”, która nie powinna być prowadzona na kierunku studiów pedagogika (koresponduje ona z takimi kierunkami studiów, jak: bezpieczeństwo narodowe, bezpieczeństwo wewnętrzne, bezpieczeństwo publiczne). Na stronie Akademickiego Biura Karier i Rozwoju znajduje się informacja o projekcie realizowanym w WSB pod nazwą: „Badanie kwalifikacji i kompetencji oczekiwanych przez Pracodawców od Absolwentów Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu”, nie uwzględnia on jednak specyfiki kierunku pedagogika, odnosi się do wszystkich absolwentów Uczelni, niezależnie od ukończonego kierunku studiów. Ponadto nie odnosi się on do efektów kształcenia na akredytowanym kierunku studiów (nie dotyczy tej kwestii). W Raporcie Samooceny napisano także, że powoływane są wydziałowe Rady Pracodawców ds. oceny praktycznego kształcenia studentów, których posiedzenia odbywają się dwa razy w roku. W trakcie pobytu zespołu

³ użyte określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, stopień i tytuł naukowy, działalność naukowo-badawcza, dorobek naukowy, oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki, dyscypliny artystyczne, stopień i tytuł w zakresie sztuki, oraz działalność artystyczną i dorobek artystyczny.

wizytującego nie udało się ustalić, jaką rolę odgrywa taka Rada w formułowaniu efektów kształcenia dla kierunku pedagogika. Przedstawiony podczas wizytacji raport z monitorowania karier zawodowych absolwentów nie daje podstaw do wnioskowania, że wyniki takiego monitorowania mają znaczenie dla określania efektów kształcenia akredytowanego kierunku studiów. Brak w nim informacji, które dotyczyłyby akredytowanego kierunku studiów, dane przedstawione w raporcie dotyczą całego Wydziału, na którym prowadzonych jest kilka kierunków. Nie stwierdzono również innego sposobu wpływu absolwentów na określanie efektów kształcenia.

- *ocena możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia (poszczególnych przedmiotów, grup przedmiotów) oraz praktyk zawodowych (o ile są przewidziane w programie studiów);*

Na akredytowanym kierunku przyjęto rozwiązanie polegające na przypisaniu kierunkowych efektów kształcenia do dużej liczby przedmiotów. Dla przykładu:

- w cyklu kształcenia rozpoczętym w roku akademickim 2012/2013 efekt K_W01 przypisano do 6 przedmiotów kształcenia podstawowego, 12 przedmiotów kształcenia kierunkowego oraz 7 przedmiotów kształcenia specjalnościowego (łącznie do 25 przedmiotów), w tym w sposób nieuprawniony w odniesieniu do przedmiotów typu „Ocena ryzyka zawodowego” czy „Podstawy projektowania ergonomicznego” (na specjalności Bezpieczeństwo i higiena pracy z metodyką), podobnie postąpiono na specjalności metodyka dochodzeniowo-śledcza;
 - w cyklu kształcenia rozpoczętym w roku akademickim 2013/2014 efekt kształcenia K_U07 został przypisany do 11 przedmiotów kształcenia podstawowego, 16 przedmiotów kształcenia kierunkowego, 9 przedmiotów kształcenia specjalnościowego (łącznie do 36 przedmiotów);
 - w cyklu kształcenia rozpoczętym w roku akademickim 2014/2015 efekt kształcenia K_U02 przypisano do 5 przedmiotów kształcenia podstawowego oraz 13 przedmiotów kształcenia kierunkowego, osobno zostały dla tego cyklu określone efekty kształcenia specjalnościowego.
- Uogólniając można stwierdzić, że na akredytowanym kierunku studiów występuje nieprawidłowa praktyka przyporządkowywania efektów kierunkowych do poszczególnych modułów/przedmiotów kształcenia, polegająca na przyporządkowaniu poszczególnych efektów kształcenia do zbyt dużej liczby przedmiotów.

Podobna prawidłowość występuje również w przypadku efektów kształcenia przewidzianych do osiągnięcia w ramach poszczególnych przedmiotów. Znow dla przykładu:

- w cyklu kształcenia rozpoczętym w roku akademickim 2012/2013 (profil ogólnoakademicki) dla przedmiotu „Komunikacja interpersonalna – interakcje społeczne” sformułowano 6 efektów dotyczących wiedzy, 7 efektów dotyczących umiejętności, 5 efektów dotyczących kompetencji społecznych,
- w cyklu kształcenia rozpoczętym w roku akademickim 2013/2014 (profil praktyczny) dla przedmiotu „Prawne podstawy resocjalizacji” sformułowano 6 efektów dotyczących wiedzy, 6 efektów odnoszących się do umiejętności oraz 4, które dotyczą kompetencji społecznych,
- w cyklu kształcenia rozpoczętym w roku akademickim 2014/2015 dla przedmiotu „Psychologia ogólna” wskazano 6 efektów dotyczących wiedzy, 6 efektów odnoszących się do umiejętności oraz 4 efekty dotyczące kompetencji społecznych,

Takie samo rozwiązanie zastosowano we wszystkich cyklach kształcenia, jeżeli chodzi o efekty kształcenia przewidziane do realizacji w ramach praktyk zawodowych.

Uogólniając można stwierdzić, że efekty kształcenia przewidziane do realizacji w ramach poszczególnych przedmiotów hipotetycznie zapewniają możliwość zrealizowania kierunkowych efektów kształcenia. Przypisywanie tak dużej liczby efektów kształcenia do

poszczególnych przedmiotów stawia jednak pod znakiem zapytania możliwość ich osiągnięcia.

ocena dostępności opisu założonych efektów kształcenia (czy i w jaki sposób opis efektów kształcenia jest publikowany);

Opis założonych efektów kształcenia (zarówno dla profilu ogólnoakademickiego, jak i dla profilu praktycznego) jest powszechnie dostępny. Uczelnia publikuje go na swojej stronie internetowej (wsb.net.pl), udostępnia w swojej siedzibie w wersji papierowej. Studenci zapoznawani są z efektami kształcenia założonymi dla poszczególnych przedmiotów podczas pierwszych zajęć. Dostęp do założonych efektów kształcenia nie budzi żadnych zastrzeżeń.

2) Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

- *ocena czy efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i sprawdzalny,*

Przyjęte dla profilu ogólnoakademickiego (realizowanego w przypadku cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013) wzorcowe efekty kształcenia dla kierunku pedagogika nie budzą zastrzeżeń, jeżeli chodzi o sposób ich sformułowania. Ponieważ efekty kształcenia dla profilu praktycznego realizowanego od roku akademickiego 2013/2014 oraz od roku akademickiego 2014/2015 są sformułowane w identyczny sposób, jak wzorcowe efekty kształcenia (z pominięciem efektów K_W01, K_W02 oraz K_U04) należy przyjąć, że są one sformułowane w sposób zrozumiały i sprawdzalny.

3) Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

- *ocena czy jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia i możliwości weryfikacji zakładanych celów i czy system ten jest powszechnie dostępny, Ocena czy system obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) i przewiduje właściwe dla nich sposoby weryfikacji oraz umożliwia zmierzenie i ocenę efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach ze szczególnym uwzględnieniem procesu dyplomowania, a także czy wymagania są wystandaryzowane. Ocena uwzględnia również przyczyny i skalę odsiewu oraz stopień dostępności informacji na temat stosowanego systemu oceny. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość ocena czy weryfikacja uzyskanych efektów kształcenia prowadzona jest na bieżąco tj. co najmniej z równą częstotliwością jak na studiach prowadzonych w uczelni w sposób tradycyjny i pozwala na ich porównanie z zakładanymi efektami kształcenia, oraz czy zaliczenia i egzaminy kończące zajęcia dydaktyczne z przedmiotu są prowadzone w siedzibie uczelni;*

Zgodnie z przyjętą procedurą opracowaniem efektów kształcenia zajmuje się Centrum Jakości Kształcenia, następnie po akceptacji Prorektora ds. jakości zostają zatwierdzone na posiedzeniu Senatu. Monitorowanie realizacji efektów kształcenia dokonuje się po zakończeniu każdego semestru. Osoba prowadząca zajęcia dydaktyczne składa do Dziekana Wydziału elektroniczne oraz papierowe sprawozdanie z efektywności kształcenia wraz ze sprawozdaniem z realizacji zajęć dydaktycznych w semestrze. Dziekan Wydziału składa

zbiorcze sprawozdanie z efektywności kształcenia wraz z wynikami sesji egzaminacyjnej. Weryfikacja osiągniętych efektów kształcenia jest dokonywana także przez studentów.

Zgodnie z zapisem w § 29 Regulaminu studiów zaliczenia wykładów, ćwiczeń, seminariów, lektoratów, konsultacji oraz praktyk zawodowych dokonywane są w formie i trybie określonym przez prowadzącego zajęcia, który w sylabusie przedmiotu określa efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, ponadto decyduje o doborze metod i sposobów ich weryfikacji oraz oceny, natomiast na pierwszych zajęciach informuje studentów o oczekiwanym nakładzie pracy ze strony studenta mierzonym w systemie punktowym ECTS, warunkach zaliczenia zajęć, w tym zasad oceniania oraz sposobach weryfikacji efektów kształcenia.

W przypadku zajęć dydaktycznych w formie praktycznej niewymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów realizowane są projekty, badania terenowe, kształcenie zdalne (e-learning) zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 068/07/2014 z dnia 03.07.2014 r. w sprawie wykazu przedmiotów do prowadzenia w formie e-learningu w roku akademickim 2014/2015 (wydawane cyklicznie), oraz pakiety edukacyjne. Szczegółowe formy zaliczania określa Regulamin studiów, zazwyczaj jest to egzamin lub zaliczenie z oceną. Zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 041/05/2014 z dnia 07.05.2014 r. przewidziano do realizacji w semestrze zimowym roku akademickiego 2014/2015 zajęcia dydaktyczne w formie terenowych gier decyzyjnych (wydawane cyklicznie).

W celu podniesienia jakości kształcenia z rokiem akademickim 2013/2014 wprowadzono możliwość wyboru egzaminatora, natomiast Zarządzeniem Rektora nr 083/08/2013 z dnia 08.08.2013 r. stosownie do zapisu w § 18 ust 2, pkt. 3 Statutu Uczelni wprowadzono możliwość wyboru egzaminatora podczas egzaminów oraz zaliczeń z przedmiotów nie kończących się egzaminem.

Weryfikacji efektów kształcenia dokonuje się również poprzez praktyki zawodowe. Zasady weryfikacji praktyk określa *Regulamin Studiów* oraz *Regulamin studenckich praktyk zawodowych* zatwierdzone Zarządzeniem Rektora nr 42/11/2008 z dnia 05.11.2008 r. ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem Rektora nr 23/04/2011 z dnia 18.04.2011 r. Weryfikacji uzyskania na praktykach zakładanych efektów kształcenia oraz ocenę stopnia osiągniętych efektów kształcenia dokonuje opiekun praktyk z ramienia zakładu pracy oraz specjalista ds. praktyk z ramienia Uczelni, który odpowiada za ich realizację zgodnie z planem studiów i programem kształcenia, w tym dokonuje ich zaliczenia. Po odbyciu praktyki zakład pracy sporządza opinię o praktyce zawodowej studenta, którą przedstawia się także studentowi. Powyższa opinia jest podstawą do oceny praktyki.

Sposobem potwierdzania efektów kształcenia jest także proces dyplomowania. Zasady dyplomowania określa *Regulamin studiów* oraz *Procedura dyplomowania stanowiąca Załącznik nr 1 do Zasad dyplomowania* zatwierdzonych przez Rektora Zarządzeniem nr 074/08/2014 z dnia 01.08.2014 r. Procedury dotyczące procesu dyplomowania określają sposób zgłaszania, zatwierdzania, ogłaszania i wyboru tematów prac dyplomowych, zasady składania prac dyplomowych i dokonywanie ich recenzji, przebieg egzaminu dyplomowego, ponadto wskazują na konieczność sprawdzenia pracy przez system anty-plagiat (Zarządzenie Rektora nr 33/04/2011 z dnia 21.04.2012 r. w sprawie *Regulaminu antyplagiatowego prac dyplomowych*), zgodnie z którym sprawdzeniu podlega minimum 50% prac dyplomowych, a zatem rozwiązania zawarte w ramach wskazanych procedur zapewniają prawidłowy przebieg procesu dyplomowania.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne i dyplomy oraz suplementy do dyplomów prowadzona jest prawidłowo.

Przechowywanie efektów kształcenia odbywa się zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 027/06/2011 z dnia 03.06.2011 r. w sprawie *zasad przeprowadzania i archiwizowania prac*

okresowych studentów, co również pozwala na weryfikację osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

Zastrzeżenia budzi zuniformizowany sposób weryfikacji efektów kształcenia. We wszystkich sylabusach w przypadku wiedzy i umiejętności, których osiągnięcie założono w ramach danego przedmiotu przewidziany jest taki sam sposób weryfikacji poszczególnych efektów kształcenia. Takie rozwiązanie budzi zastrzeżenia ZO. Nie jest możliwe, aby efekty odnoszące się do wiedzy były weryfikowane w identyczny sposób, jak efekty odnoszące się do umiejętności, ponadto w ramach tej samej kategorii (wiedza, umiejętności) wskazane byłoby różnicowanie sposobów ich weryfikacji.

Wymagania dotyczące prac dyplomowych zostały wystandaryzowane za pomocą formularza recenzji/opinii pracy dyplomowej, który uwzględnia następujące kryteria oceny pracy: zgodność treści pracy z tematem, merytoryczna ocena, dobór i wykorzystanie źródeł, redakcja i edycja pracy, koncepcja metodologiczna, układ pracy, poziom oryginalności i samodzielności, poprawność języka i styl pisarski, sposób wykorzystania pracy, ogólna ocena. Poszczególnym kryteriom towarzyszą możliwe do zastosowania kategorie oceny. Zastanawia, dlaczego w ogólnej ocenie przewidziano jedynie oceny pozytywne (bardzo dobra, dobra plus, dobra, dostateczna plus, dostateczna) – czyżby oznaczało to, że student nie może uzyskać oceny celującej lub niedostatecznej? Jest to niezgodne z par. 54 Regulaminu Studiów obowiązującego w WSB, który przewiduje stosowanie do oceny prac dyplomowych skali ocen przewidzianej w par. 45 ust. 1.

Skala odsiewu na akredytowanym kierunku studiów jest duża. W okresie pomiędzy 1.10.2013 r. a 25.08.2014 r. wydano 54 decyzje o skreśleniu studentów z akredytowanego kierunku studiów. Jako powody skreślenia wskazano: niezaliczenie semestru/roku (połowa przypadków), niezłożenie w terminie pracy dyplomowej (28% przypadków skreślenia), niepodjęcie studiów (11% przypadków), trudna sytuacja finansowa/rodzinna (6% przypadków), przeniesienie na inną uczelnię, niezłożenie w terminie egzaminu dyplomowego, brak uzasadnionego powodu (pojedyncze przypadki). Biorąc pod uwagę liczbę studentów, którzy obecnie studiuje kierunek pedagogika w WSB w Poznaniu (149 – według danych podanych w raporcie samooceny) skala odsiewu przekracza 36% - jest ona bardzo wysoka. Kwestia ta nie była dotychczas przedmiotem analizy w ramach funkcjonującego w Uczelni wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Biorąc pod uwagę fakt, że połowa skreśleń ma miejsce w wyniku niezaliczenia semestru (studia stacjonarne) lub roku (studia niestacjonarne) wskazane byłoby uczynienie tej kwestii przedmiotem pogłębionej analizy. Nie budzi zastrzeżeń stopień dostępności informacji na temat stosowanego systemu oceny. Uczelnia udostępnia informacje w tym zakresie zarówno na swojej stronie internetowej, jak i w siedzibie Uczelni.

Uczelnia nie prowadzi kształcenia na odległość.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

W wylosowanych pracach etapowych występuje brak zgodności sposobów weryfikacji efektów kształcenia określonych w sylabusach z rzeczywiście zastosowanymi. Istnieje rozbieżność między ocenami wpisanymi w protokole a wpisaną oceną na pracy. Brak jednoznacznych merytorycznie kryteriów oceny aktywności studentów w odniesieniu do przedmiotów Organizacja i metodyka pracy własnej oraz Pedagogika społeczna. W przypadku ostatniego przedmiotu nie określono wskaźnika procentowego w odniesieniu do oceny dostatecznej plus i niedostatecznej, a zaproponowana forma weryfikacji efektów kształcenia – egzamin pisemny z pytaniami otwartymi - nie weryfikuje nabytych przez studentów umiejętności. Zakres egzaminu pisemnego, jako jedyna forma weryfikacji przyjętych dla przedmiotu efektów kształcenia jest ograniczony merytorycznie. Taki sposób

dokumentowania osiągnięć studentów budzi poważne wątpliwości. Zauważone rozbieżności powinny stać się przedmiotem postępowania wyjaśniającego poprzez zastosowanie procedur przewidzianych dla takich sytuacji w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia. **Prace dyplomowe są na ogół na dobrym poziomie, recenzje adekwatne do wystawionych ocen.**

4) Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

- *ocena monitorowania przez jednostkę karier absolwentów na rynku pracy oraz wykorzystania uzyskanych wyników w doskonaleniu jakości procesu kształcenia. procedur i mechanizmów umożliwiających badanie losów (karier) absolwentów oraz dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań absolwentów ocenianego kierunku studiów i otoczenia społeczno-gospodarczego (w tym rynku pracy), a także stopnia zaangażowania (wpływu) przedstawicieli tych interesariuszy na kształtowanie struktury efektów kształcenia. Analiza efektywności działalności prowadzonej przez uczelnię/jednostkę w tym zakresie;*

Jednostka wprowadziła badanie karier zawodowych absolwentów na podstawie Zarządzenia Nr 073/07/2014 Rektora Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu dnia 17 Lipca 2014 r. w sprawie zmian w zakresie składu komisji oraz procedury monitorowania karier zawodowych absolwentów Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa. Badanie to przeprowadzane będzie przez Akademickie Biuro Karier i Rozwoju, które zostało powołane na podstawie Zarządzenia nr 72/07/2014 Rektora Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu z dnia 17 lipca 2014 r., w sprawie zmian w strukturze jednostek organizacyjnych oraz wyznaczenia na niektóre stanowiska służbowe. Celem badania jest uzyskanie informacji na temat aktualnej sytuacji zawodowej absolwentów na rynku pracy oraz pozyskanie informacji nt. wykorzystania zdobytego wykształcenia podczas toku studiów w pracy zawodowej.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA posiadają wiedzę na temat przeprowadzanego badania oraz jego celu. Ich zdaniem badanie karier zawodowych absolwentów może przynieść Uczelni wiele korzyści. Przede wszystkim Uczelnia uzyskuje informacje niezbędne do dostosowania swojej strategii i programów nauczania do potrzeb zmieniającego się rynku pracy.

Stosowany w jednostce prowadzącej kierunek studiów sposób monitorowania karier zawodowych absolwentów jest poprawny. Na wyróżnienie zasługuje sposób, w jaki Uczelnia udostępnia ankiety swoim absolwentom (zarówno w wersji elektronicznej, jak i papierowej). Analiza dokumentacji związanej z monitorowaniem karier zawodowych absolwentów oraz zakładki znajdującej się na stronie internetowej wskazuje, że w WSB przywiązuje się do tej kwestii dużą wagę. Brakuje jednak raportów, które byłyby sporządzane dla absolwentów poszczególnych kierunków studiów, w tym kierunku pedagogika, co uniemożliwia wykorzystanie uzyskanych wyników w doskonaleniu jakości kształcenia na akredytowanym kierunku studiów. Przedstawiony podczas wizytacji raport sporządzony został dla Wydziału Studiów Społecznych, który prowadzi kilka kierunków studiów. Brak interesariuszy, którzy reprezentowaliby placówki edukacyjne, opiekuńcze oraz resocjalizacyjne uniemożliwia kształtowanie struktury efektów kształcenia uwzględniającej potrzeby rynku pracy,

uwzględniając specjalności, w zakresie których kształceni są studenci na kierunku pedagogika.

- *w przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń, jeśli poprzednio były sformułowane lub efektów działań naprawczych, a także ocenić proces rozwoju kierunku.*

Ocena jakości kształcenia na akredytowanym kierunku studiów była przeprowadzona po raz pierwszy.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ CZĘŚCIOWO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Nie budzą zastrzeżeń efekty kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego (cykl kształcenia rozpoczęty w roku akademickim 2012/2013). Wątpliwości budzi sposób sformułowania efektów kształcenia dla profilu praktycznego (dwa kolejne cykle kształcenia), polegający jedynie na wyłączeniu 3 efektów wzorcowych oraz przyporządkowaniu kierunku do obszaru kształcenia związanego z naukami społecznymi (tylko), ponadto zmiana polegała na odniesieniu efektów kierunkowych do efektów obszarowych o profilu praktycznym.

2) Kierunkowe efekty kształcenia (ze względu na to, że są nimi efekty wzorcowe) zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne. Wątpliwości budzą efekty sformułowane dla poszczególnych specjalności. Są one sformułowane w taki sposób, że z jednej strony określa się je bardzo szczegółowo (odnoszą się do jednego przedmiotu), z drugiej bardzo ogólnikowo, nie wiadomo, w jaką wiedzę i umiejętności mają być wyposażeni absolwenci danej specjalności. Zwraca uwagę dysproporcja pomiędzy liczbą efektów kształcenia przypisanych do wiedzy i umiejętności w przypadku praktyk zawodowych

3) System weryfikacji efektów kształcenia jest powszechnie dostępny. W stosowanych wystandaryzowanych formularzach oceny prac dyplomowych występuje zawężona – w stosunku do tej, którą przewiduje Regulamin studiów – skala ocen. Wątpliwości budzi zuniformizowany sposób weryfikacji efektów kształcenia odnoszących się do wiedzy i umiejętności, we wszystkich sylabusach w ramach poszczególnych przedmiotów kształcenia przewidziano identyczne sposoby weryfikacji poszczególnych efektów.

4) Wydział prowadzący kierunek studiów monitoruje kariery zawodowe absolwentów, nie sporządza jednak osobno raportów dla poszczególnych kierunków studiów, co powoduje, że nie jest możliwe wykorzystanie efektów owego monitorowania do doskonalenia jakości kształcenia. Brak interesariuszy zewnętrznych, którzy reprezentowaliby placówki edukacyjne, opiekuńcze, resocjalizacyjne, do pracy w których przygotowuje absolwentów akredytowany kierunek.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Komentarz:

- *ocena czy realizowany program kształcenia umożliwia osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. W przypadku kształcenia nauczycieli oraz*

kierunków, dla których określone zostały standardy kształcenia – również ocena spełnienia wymagań odpowiednich standardów;

Realizowany na akredytowanym kierunku studiów program kształcenia obejmuje trzy elementy: przedmioty kształcenia podstawowego, przedmioty kształcenia kierunkowego, przedmioty kształcenia specjalnościowego. Konstrukcja programu kształcenia jest zatem prawidłowa.

Wątpliwości budzi przyporządkowanie poszczególnych przedmiotów do wymienionych wyżej składników programu kształcenia. O ile nie budzi wątpliwości umieszczenie w grupie przedmiotów podstawowych takich przedmiotów, jak: język obcy nowożytny, wychowanie fizyczne, technologia informacyjna, ochrona własności intelektualnej i inne o tyle umieszczenie w tej samej grupie przedmiotów takich jak: pojęcia i systemy pedagogiczne, psychologia ogólna, psychologia rozwojowa i osobowości, socjologia ogólna, socjologia wychowania budzi w ocenie ZO wątpliwości. Jednocześnie w grupie przedmiotów kierunkowych znalazły się np. biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania, czy historia myśli pedagogicznej. Przyjęte rozwiązanie jest nieuzasadnione. Nieczytelne są ponadto kryteria uznawania niektórych przedmiotów kierunkowych za fakultatywne. Dla przykładu: umieszczenie w jednym bloku (przedmiotów kierunkowych) do wyboru przedmiotów: metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej oraz organizacji i metodyki pracy własnej jest nieporozumieniem. Oba przedmioty nie są przedmiotami kierunkowymi (pierwszy jest przedmiotem specjalnościowym, drugi mógłby być uznany za przedmiot podstawowy), ponadto konstruowanie bloku przedmiotów kierunkowych w taki sposób, że student dokonuje wyboru jednego z dwóch proponowanych przedmiotów świadczy o niezrozumieniu, czym jest ten element programu kształcenia. Istotą przedmiotów kierunkowych jest to, że – niezależnie od studiowanej specjalności – realizują je wszyscy studenci, ten element programu kształcenia jest wspólny dla wszystkich. Dlaczego podstawy resocjalizacji zostały uznane za przedmiot kierunkowy do wyboru? Nie istnieje żadne racjonalne uzasadnienie dla takiego rozwiązania.

W poszczególnych cyklach kształcenia realizowane są różne specjalności. I tak:

- w cyklu kształcenia rozpoczętym w roku akademickim 2012/2013 kształcenie jest realizowane w ramach specjalności resocjalizacja (studia stacjonarne), bezpieczeństwo i higiena pracy z metodyką (studia niestacjonarne), metodyka dochodzeniowo-śledcza (studia niestacjonarne) oraz pedagogika szkolna i doradztwo zawodowe (studia niestacjonarne). Dwie z tych specjalności (bezpieczeństwo i higiena pracy z metodyką, metodyka dochodzeniowo-śledcza) – w ocenie ZO – nie powinny być realizowane na akredytowanym kierunku studiów. Realizowane w ich ramach programy kształcenia wykraczają swoim zakresem poza wzorcowe efekty kształcenia dla kierunku pedagogika (zostały one przyjęte dla tego cyklu kształcenia), wymagają odwołania się do efektów kształcenia pochodzących z innych obszarów kształcenia niż obszar nauk humanistycznych i społecznych (np. nauk medycznych czy nauk przyrodniczych), ponadto nie mają one zbyt wiele wspólnego z opisem kierunku studiów towarzyszącym wzorcowym efektem kształcenia;
- w cyklu kształcenia realizowanym od roku akademickiego 2013/2014 są prowadzone następujące specjalności: metodyka dochodzeniowo-śledcza (studia stacjonarne i niestacjonarne), resocjalizacja (studia niestacjonarne), pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z socjoterapią (studia niestacjonarne), podobnie jak w przypadku poprzedniego cyklu kształcenia tu również wątpliwości budzi specjalność metodyka dochodzeniowo-śledcza, z zakresu realizowanych tam przedmiotów jasno wynika, że specjalność ta powinna być realizowana na kierunkach studiów związanych z bezpieczeństwem, praca organów wymiaru sprawiedliwości a nie na kierunku pedagogika; ponadto w przypadku tego cyklu kształcenia

(o profilu praktycznym, umieszczonym w obszarze nauk społecznych) wątpliwości może budzić realizowanie takich przedmiotów, jak podstawy pomocy przedlekarskiej czy filozofia, które zakresem treści i efektów kształcenia nie korespondują z obszarem, do którego został przypisany kierunek studiów;

- w cyklu kształcenia realizowanym od roku akademickiego 2014/2015 przewidziano na razie jedynie specjalność resocjalizacja, jest to związane z faktem, że wyboru specjalności studenci dokonują dopiero po II semestrze.

Podsumowując można stwierdzić, że realizowany program kształcenia umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia tylko w przypadku niektórych specjalności. Na kierunku pedagogika nie znajduje uzasadnienia realizowanie takich specjalności, jak: metodyka dochodzeniowo-śledcza (cykle kształcenia 2012/2013 i 2013/2014) oraz bezpieczeństwo i higiena pracy z metodyką. Uzyskanie kwalifikacji dla absolwentów tych specjalności nie jest możliwe w ramach akredytowanego kierunku. Realizowane w ramach tych specjalności efekty kształcenia wymagają odwołania się do innych obszarów, niż obszar nauk społecznych, do którego został przyporządkowany akredytowany kierunek studiów. Ponadto budzi wątpliwości natury moralnej kształcenie na kierunku pedagogika w ramach specjalności metodyka dochodzeniowo-śledcza w ramach takich przedmiotów, jak pozyskiwanie osobowych źródeł informacji itp.

Na akredytowanym kierunku studiów nie jest realizowane kształcenie nauczycieli. W programie kształcenia w sposób nieuprawniony zapisano, że absolwent kierunku pedagogika uzyska kwalifikacje do prowadzenia zajęć z przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych. Uzyskanie takich uprawnień nie jest możliwe na studiach I stopnia.

- *ocena czasu trwania kształcenia, prawidłowości doboru treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia w celu osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla każdego przedmiotu/modułu, w tym modułu przedmiotów do wyboru, danego poziomu kwalifikacji. W przypadku wykorzystywania metod i technik kształcenia na odległość ocena czy kształcenie, którego celem jest zdobycie umiejętności praktycznych, odbywa się w warunkach rzeczywistych, z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów;*

Studia na akredytowanym kierunku, niezależnie od cyklu kształcenia, trwają 6 semestrów. Rozwiązanie takie spełnia wymogi obowiązującego prawa.

Dla poszczególnych cykli kształcenia przewidziano realizację następującej liczby godzin dydaktycznych:

- dla cyklu rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013 na studiach stacjonarnych przewidziano 1800 godzin, w tym: 740 godzin na przedmioty kształcenia podstawowego, 630 godzin na przedmioty kierunkowe, 430 godzin na przedmioty do wyboru; na studiach niestacjonarnych zaplanowano realizację 1800 godzin dydaktycznych, w tym 586 bez udziału nauczycieli akademickich; przyjęte rozwiązanie nie budzi zastrzeżeń;

- dla cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2013/2014 na studiach stacjonarnych przewidziano zajęcia dydaktyczne w wymiarze 1800 godzin dydaktycznych z identycznym rozkładem pomiędzy poszczególne grupy przedmiotów, jak w poprzednim cyklu kształcenia mimo zmiany profilu z ogólnie akademickiego na praktyczny; na studiach niestacjonarnych z kolei zaplanowano 1800 godzin dydaktycznych, w tym 604 bez udziału nauczycieli akademickich (nieznaczny wzrost w porównaniu z poprzednim cyklem kształcenia);

- dla cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2014/2015 na studiach stacjonarnych zaplanowano realizację łącznie 4560 godzin dydaktycznych, w tym tylko 1430

w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim (przedmioty kształcenia podstawowego – 592 godziny, przedmioty kierunkowe – 494 godziny, przedmioty specjalnościowe – 344 godziny); na studiach niestacjonarnych zaplanowano łącznie 4560 godzin dydaktycznych, w tym tylko 1196 z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich.

W planach studiów dla profilu praktycznego nie określono, jaki procent zajęć jest przeznaczony na zajęcia praktyczne.

Wprowadzone w cyklu kształcenia rozpoczętym w roku akademickim 2014/2015 rozwiązanie, w ocenie ZO, nie gwarantuje możliwości osiągnięcia efektów kształcenia przewidzianych dla ocenianego kierunku studiów. Analizując dokładniej rozkład godzin dla studiów niestacjonarnych (ten rodzaj studiów dominuje, gdy chodzi o liczbę studentów) można stwierdzić, że:

- na wykłady przeznaczono zaledwie 370 godzin;
- na ćwiczenia przeznaczono 826 godzin, w tym na ćwiczenia odbywające się w sali 424 godziny, pozostałe na ćwiczenia terenowe;
- na egzaminy, narady, konsultacje itp. przewidziano 744 godziny, czyli niemal tyle samo, co na wykłady i ćwiczenia odbywające się w Sali;
- do pracy studenta bez udziału nauczycieli akademickich przydzielono łącznie 2620 godzin dydaktycznych.

Przyjęte dla tego cyklu kształcenia rozwiązanie budzi zasadnicze zastrzeżenia ZO. Zostaną one zilustrowane na dwóch wybranych przykładach:

- z przedmiotu „pojęcia i systemy pedagogiczne” realizowanego na I roku studiów przewidziano łącznie 200 godzin, w tym w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim 54 godziny, z czego 22 przewidziano na wykłady, po 16 na ćwiczenia odbywające się w sali oraz ćwiczenia terenowe, na konsultacje, egzaminy, narady itp. przeznaczono 36 godzin, natomiast na pracę studenta bez udziału nauczyciela akademickiego przewidziano 110 godzin. Wątpliwości budzi przede wszystkim prowadzenie zajęć terenowych z przedmiotu, który ma propedeutyczny charakter i w całości powinien być realizowany w sali, po drugie zupełnie niezrozumiałe jest przeznaczanie 36 godzin na konsultacje, egzaminy i inne – co ważne godziny te nie są wliczane do pensum nauczyciela akademickiego, pojawia się pytanie: czy uczelnia zapewnia każdemu studentowi korzystanie z takiej formy kontaktu z nauczycielem akademickim prowadzącym zajęcia w takim wymiarze?;

- w przypadku seminarium dyplomowego przewidziano łącznie 250 godzin, z czego w bezpośrednim kontakcie z promotorem pracy dyplomowej zaledwie 28, z czego 16 na zajęcia odbywające się w sali, 12 natomiast na zajęcia terenowe – na czym polegają zajęcia terenowe w przypadku seminarium dyplomowego; jednocześnie w ramach tego samego przedmiotu zaplanowano 62 godziny konsultacji oraz 160 godzin przeznaczonych na pracę własną.

Uogólniając można stwierdzić, że wprowadzone w 2014 roku rozwiązanie organizacyjne w ocenie ZO nie umożliwia osiągnięcia założonych efektów kształcenia, przenosi ono punkt ciężkości na samodzielną pracę studenta, ponadto tworzy pozory (godziny przeznaczone na konsultacje) i wprowadza formy zajęć nie mające w przypadku wielu przedmiotów (zwłaszcza z grupy podstawowych i kierunkowych) żadnego uzasadnienia – taką formą są zajęcia terenowe. Można spytać: na czym polegają na przykład zajęcia terenowe z takich przedmiotów, jak filozofia, język obcy nowożytny itd.

Ponieważ na oceniany kierunek studiów kandydaci są rekrutowani w sposób, który daje im możliwość wyboru specjalności począwszy od trzeciego semestru należy stwierdzić, że spełniony jest warunek dotyczący liczby punktów ECTS, którą studenci uzyskują w ramach zajęć do wyboru.

Na akredytowanym kierunku nie jest prowadzone kształcenie na odległość.

- *ocena zgodności przyjętej punktacji ECTS z przepisami ustalającymi podstawowe wymagania w tym zakresie, w przypadku kształcenia nauczycieli i kierunków, dla których ustalono standardy kształcenia – również zgodności z odpowiednimi standardami;*

Dla poszczególnych cykli kształcenia przyjęto następującą liczbę punktów ECTS:

- dla cyklu rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013 program kształcenia przewiduje 182 punkty ECTS, w dwóch pierwszych semestrach po 31 punktów ECTS, w pozostałych po 30 – to rozwiązanie nie budzi zastrzeżeń;
- dla cyklu rozpoczętego w roku akademickim 2013/2014 program kształcenia przewiduje 187 punktów ECTS, odpowiednio: po 31 punktów w semestrze I i II, 33 punkty w semestrze III, po 31 punktów w semestrze IV i VI, 30 punktów w semestrze V, takie rozwiązanie jest zgodne z obowiązującymi przepisami;
- dla cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2014/2015 program kształcenia przewiduje 180 punktów ECTS, po 30 w każdym semestrze, takie rozwiązanie jest prawidłowe gdy chodzi o obowiązujące regulacje prawne.

W przypadku programu kształcenia realizowanego od roku akademickiego 2014/2015 wątpliwości budzi podział punktów ECTS na części dziesiętne, np. przyjęto że w trakcie zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich student uzyskuje 77,6 punktów ECTS, natomiast w ramach pracy własnej, bez udziału nauczycieli akademickich 102,4 punktów ECTS. Takie rozwiązanie budzi wątpliwości ZO.

Dla wszystkich cykli kształcenia przyjęto następujący podział punktów ECTS:

- efekty kształcenia odnoszące się do wiedzy kierunkowej - 30%
- efekty kształcenia odnoszące się do wiedzy ogólnej i wspomagającej - 25%
- efekty kształcenia odnoszące się do profesjonalnych umiejętności - 25%
- efekty kształcenia odnoszące się do kompetencji interpersonalnych i społecznych - 10%
- efekty kształcenia odnoszące się do specjalizacji (wiedzy i umiejętności) - 10%

Takie rozwiązanie po raz kolejny uzasadnia postawienie pytania o zasadność zmiany profilu kształcenia z ogólnoakademickiego na praktyczny. Skoro liczba punktów ECTS odnosząca się do poszczególnych kategorii efektów kształcenia pozostała taka sama, mimo zmiany profilu kształcenia, to uzasadnione jest postawienie pytania: na czym ta zmiana polegała?

- *ocena prawidłowości sekwencji przedmiotów i modułów określonej w planie i programie studiów;*

Dla wszystkich cykli kształcenia realizowana jest taka sama sekwencja przedmiotów w planie i programie kształcenia. Stawia to pod znakiem zapytania przejście od profilu ogólnoakademickiego do profilu praktycznego, które nastąpiło od roku akademickiego 2013/2014.

W grupie przedmiotów kształcenia podstawowego wątpliwości budzi realizowanie zajęć z socjologii wychowania dopiero w piątym semestrze. Ponieważ przedmiot ten stanowi podstawę m.in. dla treści realizowanych w ramach kształcenia specjalnościowego powinien być realizowany wcześniej.

Nie znajduje uzasadnienia, sygnalizowane już, rozwiązanie polegające na umieszczeniu w grupie przedmiotów kształcenia kierunkowego przedmiotów do wyboru, zwłaszcza, że w wielu przypadkach nie są to przedmioty tego typu, powinny one znaleźć się w grupie przedmiotów podstawowych (np. komunikacja interpersonalna – interakcje społeczne) lub przedmiotów specjalnościowych (np. metodyka działalności dydaktyczno-wychowawczej). Ponadto umieszczenie w semestrze piątym organizacji i metodyki pracy własnej mija się z celem tego przedmiotu, który ma charakter propedeutyczny i powinien być realizowany na początku studiów. Podobne wątpliwości można zgłosić pod adresem przedmiotu psychologia wychowania, przewidzianego do realizacji dopiero podczas V i VI semestru. To stanowczo

zbyt późno jeżeli wziąć pod uwagę, że wiedza i umiejętności zdobyte poprzez realizację zajęć z tego przedmiotu stanowią podstawę do tworzenia metodyk poszczególnych specjalności, które pojawiają się w planie studiów już od III semestru.

W przypadku specjalności resocjalizacja nieuzasadnione jest umieszczenie przedmiotu teoria resocjalizacji dopiero w VI semestrze, tu znów pojawia się pytanie o rolę, jaką ma ten przedmiot spełnić w programie kształcenia. Realizowany tak późno nie może być wykorzystany do konstruowania metodyk postępowania. Podobną uwagę sformułować można w odniesieniu do przedmiotu psychologia niedostosowania społecznego (jego realizację też przewidziano dopiero w VI semestrze).

Zespół oceniający nie uczynił przedmiotem analizy programu kształcenia specjalnościowego realizowanego na specjalnościach metodyka dochodzeniowo-śledcza oraz bezpieczeństwo i higiena pracy z metodyką ponieważ – zgodnie z zaprezentowanym wyżej stanowiskiem – specjalności te nie powinny być prowadzone w ramach akredytowanego kierunku. W ocenie ZO efekty kształcenia realizowane w ramach tych specjalności wykraczają poza obszar, do którego został przyporządkowany kierunek studiów i poza przyjęte dla kierunku efekty kształcenia.

W przypadku specjalności pedagogika szkolna i doradztwo zawodowe można zgłosić następujące uwagi:

- zbyt późno realizowany jest przedmiot techniki twórczego myślenia (dopiero w VI semestrze, wskazane byłoby realizowanie go w III semestrze),
- niezrozumiałe jest umieszczenie w planie dla tej specjalności przedmiotu psychologia osobowości skoro w grupie przedmiotów podstawowych realizowany jest przedmiot psychologia rozwojowa i osobowości, nazwy obu przedmiotów sugerują, że mamy do czynienia z wspólnym dla obu przedmiotów zakresem, po co go zatem powtarzać, warto byłoby porównać efekty kształcenia realizowane w ramach obu przedmiotów i zdecydować o wyłączeniu wspólnego zakresu do jednego tylko przedmiotu;
- układ przedmiotów w ramach tej specjalności kładzie nacisk na problematykę doradztwa marginalizując jednocześnie problematykę pedagogiki szkolnej.

- *ocena spójności programu i wymiaru praktyk studenckich, terminu ich realizacji oraz doboru miejsc, w których się odbywają, z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. Ocena czy system kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych;*

W matrycach sporządzonych dla poszczególnych cykli kształcenia (rozpoczętych w latach 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015) nie przyporządkowano efektów kształcenia praktykom. Zostały one określone w sylabusach, w taki sam sposób dla wszystkich specjalności.

Dla cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013 przewidziano praktyki zawodowe w wymiarze 320 godzin – 8 tygodni po 40 godzin tygodniowo. Zostały one umieszczone w semestrze 4 i 5 – po 4 tygodnie w każdym. Takie rozwiązanie budzi wątpliwości, zrealizowanie w ciągu tygodnia 40 godzin praktyki zawodowej przez studenta w placówce edukacyjnej jest w przekonaniu ZO niemożliwe.

Dla cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2013/2014 przewidziano praktyki zawodowe w wymiarze 360 godzin – 3 miesiące, po jednym miesiącu w semestrze 3, 4 i 5. Wątpliwość budzi realizowanie praktyk zawodowych w semestrze 3, gdy rozpoczyna się dopiero kształcenie specjalnościowe, np. na specjalności resocjalizacja w tym semestrze realizowane są dwa pierwsze przedmioty (prawne podstawy resocjalizacji i psychopatologia). Pozostałe przedmioty specjalnościowe realizowane są w semestrach od 4 do 6, w tym teoria resocjalizacji w semestrze 6 a metodyka wychowania resocjalizacyjnego w semestrze 4.

Oznacza to, że student realizuje pierwszy miesiąc praktyki w semestrze 3 w wymiarze 120 godzin bez wcześniejszego przygotowania do podejmowania jakiejkolwiek działalności.

Dla cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2014/2015 przewidziano praktyki zawodowe w wymiarze 360 godzin, zostały one umieszczone w grupie przedmiotów specjalnościowych, podobnie jak w poprzednim cyklu realizowane będą one w 3, 4 i 5 semestrze, tu również studenci rozpoczną praktykę zawodową bez wcześniejszego przygotowania polegającego na wyposażeniu w wiedzę i umiejętności specjalnościowe w ramach poszczególnych przedmiotów.

Analiza instytucji, w których realizowana była przez studentów praktyka zawodowa wskazuje, że w wielu przypadkach dobór miejsc odbywania praktyk jest niezgodny z studiowaną specjalnością. Dla przykładu: student specjalności BHP z metodyką odbywał praktykę w Zakładzie Karnym we Wronkach, student pedagogiki szkolnej i doradztwa zawodowego w Areszcie Śledczym w Środzie Wielkopolskiej, student specjalności metodyka dochodzeniowo-śledcza odbył praktykę w Zespole Szkół Geodezyjno-Drogowych w Poznaniu, natomiast student resocjalizacji w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dopiewie. Przedstawiony w trakcie wizytacji wykaz placówek, w których studenci odbywają praktyki pozwala na stwierdzenie, że największe szanse na osiągnięcie efektów kształcenia przewidzianych dla tej formy zajęć mają studenci specjalności BHP z metodyką oraz Metodyka dochodzeniowo-śledcza, problem polega jednak na tym, że specjalności te nie mają nic wspólnego z akredytowanym kierunkiem studiów.

Nie budzi zastrzeżeń system kontroli i zaliczania praktyk, umożliwia on nabycie przez studentów umiejętności praktycznych. Uczelnia posiada Regulamin Studenckich Praktyk Zawodowych, który określa m.in. cele praktyk oraz zasady ich organizacji. Jedyne zastrzeżenie, jakie można zgłosić do tego Regulaminu dotyczy par. 24, który dopuszcza, że „w wyjątkowych sytuacjach losowych (np. cięża, kontuzja) student może zostać zwolniony z obowiązku odbywania praktyki z jednoczesnym jej zaliczeniem, uprzednio składając wniosek odpowiednio umotywowany wraz z dokumentami potwierdzającymi zaistniałą sytuację”. Skorzystanie z takiej możliwości oznaczałoby, że student ukończył studia nie osiągając wymaganych efektów kształcenia, czyli nie uzyskując kwalifikacji przewidzianych w sylwetce absolwenta. Ponadto istnieje bardzo małe prawdopodobieństwo, że sytuacje losowe, o których mowa w Regulaminie będą trwać przez trzy kolejne semestry, w trakcie których realizowana jest praktyka.

- *ocena organizacji procesu kształcenia realizowanego w ramach poszczególnych form kształcenia przewidzianych dla danego kierunku, poziomu i profilu studiów w kontekście możliwości osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Prawdliwość organizacji kształcenia w ZOD, jeżeli taki ośrodek funkcjonuje w ramach jednostki. Ocena prawidłowości doboru form realizacji zajęć dydaktycznych z przedmiotów tworzących moduł praktyczny (zajęcia praktyczne, w tym w środowisku pracy) do założonych efektów kształcenia;*

Organizacja kształcenia, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych nie budzi zastrzeżeń. Na studiach stacjonarnych zajęcia planowane są od poniedziałku do piątku w godzinach pomiędzy 8.00 a 17.00, uwzględniając przerwy między zajęciami (w tym przerwę obiadową). Zajęcia na studiach stacjonarnych planowane są w blokach, nie odbywają się one co tydzień w takim samym wymiarze godzin, najczęściej bloki są 2-4 godzinne.

Na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się podczas zjazdów, planowanych z różną częstotliwością (co tydzień, dwa lub trzy tygodnie) w soboty i niedziele. W soboty

zajęcia planowane są w godzinach od 8.00 do 20.20, w niedzielę natomiast od 8.00 do 16.20. Pomiędzy zajęciami zaplanowano 10. – 20. minutowe przerwy, w soboty uwzględniono także przerwę obiadową pomiędzy 14.40 a 15.30. Zajęcia są planowane w blokach 2., 4. i 6-godzinnych, wątpliwości mogą budzić te ostatnie, występują one jednak sporadycznie. Podsumowując można stwierdzić, że organizacja kształcenia, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, przewidziana dla kierunku pedagogika – studia I stopnia o profilu praktycznym nie stanowi przeszkody w osiągnięciu założonych celów i efektów kształcenia.

Na podkreślenie zasługuje bardzo czytelny sposób prezentowania planu zajęć studentom (jest on dostępny na stronie internetowej Uczelni i na bieżąco aktualizowany).

Akredytowana jednostka nie prowadzi ZOD.

Ponieważ efekty kształcenia realizowane na akredytowanym kierunku studiów (o profilu praktycznym) pochodzą de facto z profilu ogólnoakademickiego, trudno określić ich realizację w ramach modułu praktycznego. W przedstawionych matrycach nie przyporządkowano efektów kształcenia praktykom zawodowym, w sylabusach praktyk wskazano 4 efekty z zakresu wiedzy, 3 efekty odnoszące się do umiejętności oraz 4 efekty dotyczące kompetencji społecznych. Zostały one odniesione do efektów kierunkowych. Ponieważ jako sposób weryfikacji efektów kształcenia przewidzianych dla praktyk zawodowych przewidziano (w odniesieniu do wiedzy i umiejętności) „zaliczenie praktyki zawodowej na podstawie poświadczenia przez placówkę odbycia praktyki w wyznaczonym terminie (wpisy w Dzienniku Praktyk) oraz opinii z miejsca odbywania praktyki” nie sposób ocenić, czy przypisane do tej formy zajęć efekty zostały osiągnięte, można mówić jedynie o ich formalnej weryfikacji, na podstawie dokumentów, które w trakcie praktyki gromadzi student.

- *ocena możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych, studentów niepełnosprawnych;*

Student może na swój wniosek odbywać studia według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia oraz równolegle na innym kierunku lub specjalności w Uczelni. Możliwość studiowania według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia oraz równolegle na innym kierunku lub specjalności w Uczelni mają wybitnie uzdolnieni studenci, którzy wyróżniają się najwyższymi wynikami w nauce. Studentom studiującym według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia przyporządkowuje się opiekuna naukowego, którego zadaniem jest udzielanie pomocy, rady i konsultacji w sprawach związanych z realizacją procesu dydaktycznego. Decyzję w sprawie przyznania i cofania zezwolenia na studiowanie według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia podejmuje rektor na wniosek studenta zaopiniowany przez dziekana.

Student może na swój wniosek odbywać studia według indywidualnej organizacji studiów w danym roku akademickim. Możliwość studiowania według indywidualnej organizacji studiów mają studenci, którzy studiuje równolegle na dwóch i więcej kierunkach lub specjalnościach; są członkami sportowej kadry narodowej, olimpijskiej lub uniwersjadowej; uczestniczą w pracach badawczych; są niepełnosprawni lub pełnią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi; samotnie wychowują dzieci; znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. W przypadku przyznania indywidualnej organizacji studiów dziekan zezwala na uzyskiwanie przez studenta zaliczeń oraz składania egzaminów w terminach indywidualnie określonych w granicach danego roku akademickiego.

Student ze stwierdzonym orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności ma prawo do dostosowania zajęć do indywidualnych potrzeb wynikających z rodzaju

niepełnosprawności, a w szczególności: 1) otrzymania w formie pisemnej materiałów dydaktycznych od prowadzących zajęcia – w przypadku studentów niedosłyszących lub głuchych; 2) odbywania zajęć, w miarę możliwości lokalowych Uczelni, na parterze lub w budynku przystosowanym do osób niepełnosprawnych bez konieczności przemieszczania się – w przypadku studentów niepełnosprawnych ruchowo, niedowidzących albo niewidomych; 3) nagrywania przebiegu zajęć na urządzenia rejestrujące dźwięk – w przypadku studentów niedowidzących albo niewidomych; 4) wyznaczonego stałego miejsca na sali w trakcie trwania zajęć – dotyczy studentów niepełnosprawnych ruchowo, niedowidzących albo niewidomych; 5) przyznania asystenta osoby niepełnosprawnej w celu pomocy organizacyjnej w realizacji procesu kształcenia (dotyczy studentów z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności). Decyzję w sprawach określonych powyżej podejmuje rektor.

Studenci niepełnosprawni mogą ubiegać się o dostosowanie zaliczeń i egzaminów, w zależności od stopnia i rodzaju ich niepełnosprawności poprzez wydłużenie czasu pisania pracy zaliczeniowej/egzaminacyjnej do 50%; zamiany formy zaliczenia/egzaminu; używanie komputera; przygotowanie materiałów egzaminacyjnych (zaliczeniowych) w powiększonej czcionce; kopiowanie foliogramów (prezentacji) studentowi; możliwość zdawania materiałów w mniejszych partiach. Decyzję w sytuacjach powyższych podejmuje dziekan na pisemny wniosek studenta.

Ponadto od 25.02.2014 r. zarządzeniem rektora został powołany pełnomocnik rektora ds. osób niepełnosprawnych. Do jego kompetencji należą m. in.: prowadzenie bazy studentów z orzeczoną niepełnosprawnością; określenie potrzeb związanych ze studiowaniem osób niepełnosprawnych w szczególności z likwidowaniem barier architektonicznych oraz stwarzaniem warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia; wnioskowanie o fundusze mające na celu poprawę jakości kształcenia osób niepełnosprawnych oraz monitorowanie ich wykorzystania; pozyskiwanie i wydatkowanie środków pieniężnych na cele osób niepełnosprawnych oraz dostępności technicznej obiektów.

W Uczelni na wniosek studenta może być powołany także asystent osoby niepełnosprawnej, którego zadania można określić w sposób następujący: pomoc osobom niepełnosprawnym przy wypełnianiu dokumentów związanych z procesem kształcenia; pomoc przy sporządzaniu notatek z zajęć dydaktycznych i praktyk; pomoc osobom niepełnosprawnym ruchowo przy pokonywaniu barier architektonicznych w dotarciu na zajęcia dydaktyczne i praktyki oraz w przemieszczaniu się między budynkami Uczelni; dopilnowanie, aby zajęcia dla grup, w których uczą się osoby niepełnosprawne były zaplanowane na parterze lub w budynku najlepiej dostosowanym do ich potrzeb; informowanie studentów niepełnosprawnych o ułatwieniach dla nich wprowadzonych przez Uczelnię; pomoc w kontakcie z wykładowcami w celu zdobycia materiałów dydaktycznych; wspieranie studenta niepełnosprawnego w załatwianiu wszelkich formalności związanych z procesem kształcenia w dziekanatach i innych jednostkach organizacyjnych Uczelni, a także pomoc w korzystaniu z zasobów bibliotecznych.

Z dniem 20.10.2014 r. zarządzeniem Rektora wprowadzony został regulamin rozdysponowania środków z dotacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na zadania związane ze stworzeniem studentom, będącym osobami niepełnosprawnymi, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia. Regulamin ten określa zasady rozdysponowania środków z dotacji, zadania pełnomocnika rektora ds. osób niepełnosprawnych, zakres przeznaczenia środków finansowych pochodzących z dotacji, zadania asystenta osoby niepełnosprawnej, zadania tłumacza języka migowego studenta niepełnosprawnego, zasady wprowadzenia dodatkowych lektoratów z języka obcego dla studentów niepełnosprawnych oraz dodatkowych zajęć z wychowania fizycznego dla studentów niepełnosprawnych.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

- *ocena czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość;*

W ocenie ZO ten warunek jest spełniony w przypadku profilu ogólnoakademickiego realizowanego w cyklu kształcenia rozpoczętym w roku akademickim 2012/2013. Ponieważ efekty kształcenia dla profilu praktycznego, realizowanego od roku akademickiego 2013/2014 zostały sformułowane w sposób nieprawidłowy (wykazano to szczegółowo powyżej), dla tego profilu nie sposób określić, czy efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość. Analiza tych elementów łącznie upoważnia do stwierdzenia, że jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów dokonała pozornej zmiany profilu kształcenia, pozostawiając niezmiennione efekty kształcenia, realizując nadal takie same treści, jak w profilu ogólno akademickim, ograniczając jednocześnie liczbę godzin dydaktycznych realizowanych w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim. Jednocześnie wprowadzono nową formę zajęć: zajęcia terenowe, która jest stosowana często bez żadnego uzasadnienia merytorycznego, w przypadku przedmiotów, które takiej formy nie wymagają, lub wręcz w przypadku których prowadzenie zajęć terenowych nie jest możliwe.

- *w przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany i ich efekty, odnieść się do stopnia realizacji sformułowanych poprzednio zaleceń, lub efektów działań naprawczych, a także ocenić proces zmian programu studiów w aspekcie rozwoju kierunku.*

Akredytacja na kierunku pedagogika w WSB w Poznaniu (Wydział Studiów Społecznych) dokonywana jest po raz pierwszy.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ CZĘŚCIOWO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) W przypadku profilu ogólnoakademickiego realizowany program kształcenia umożliwia realizację założonych celów i efektów kształcenia. W przypadku profilu praktycznego warunek ten nie jest spełniony, jednostka prowadząca kierunek studiów dokonała zmiany profilu kształcenia nie zmieniając żadnego z elementów programu kształcenia (efektów, treści, form i metod). Wprowadzone od roku akademickiego 2014/2015 zmiany w planie studiów ograniczają liczbę godzin dydaktycznych realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich, wprowadzając jednocześnie formy zajęć nie mające uzasadnienia w przypadku wielu przedmiotów.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści dydaktyczne oraz formy i metody prowadzenia zajęć nie budzą zasadniczych zastrzeżeń w przypadku profilu ogólnoakademickiego. W przypadku profilu praktycznego ten warunek nie jest spełniony, o czym świadczą oceny przedstawione w odniesieniu do poszczególnych kryteriów.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.

Uczelnia przyporządkowała kierunek pedagogika do obszaru i dziedziny nauk społecznych/ dyscyplin: pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o bezpieczeństwie, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej. Struktura kwalifikacji pracowników naukowo – dydaktycznych uniemożliwia osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu ze względu na to, że dorobek naukowy jak również doświadczenie zawodowe nie są reprezentowane przez wskazane przez Uczelnię dyscypliny. Dwie osoby z minimum kadrowego posiadają kwalifikacje z dyscyplin : filozofia, literaturoznawstwo, które są przyporządkowane do obszaru i dziedziny nauk humanistycznych.

Na ocenianym kierunku studiów zajęcia prowadzi ponadto 39 osób, w tym 20 na umowę o pracę. Spośród tych osób 7 osób posiada kwalifikacje niezgodne z efektami realizacji programu (nauki o polityce – 3 osoby, ekonomia – 1 osoba, historia – 1 osoba, filologia polska – 1 osoba, zootechnika – 1 osoba).

Brak jest natomiast w minimum kadrowym osób przyporządkowanych do wskazanych dyscyplin takich, jak: psychologia i nauki o poznaniu i komunikacji społecznej.

- 2) dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzące minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,

Do minimum kadrowego kierunku „pedagogika” Uczelnia zgłosiła 10 nauczycieli akademickich, w tym 3 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 7 w grupie nauczycieli posiadających stopień naukowy doktora. Powyższe dane potwierdza Raport samooceny.

Na podstawie przesłanej dokumentacji oraz dokumentacji przedłożonej do wglądu podczas wizytacji, a także przeprowadzonych rozmów dokonano analizy spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego, w której uwzględniono posiadane tytuły i stopnie naukowe, specjalizację naukową oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich. Analizie poddane zostały także obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego.

W związku z przepisem przejściowym określonym w § 29 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370) analiza minimum kadrowego została dokonana dla profilu ogólnoakademickiego, gdyż stanowi on, iż *Uczelnie w terminie do dnia 1 października 2015 r. dostosują minima kadrowe dla kierunków studiów prowadzonych w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia do wymogów określonych w § 12 ust. 4 rozporządzenia mówiącego, że jeżeli podstawowa jednostka organizacyjna uczelni prowadzi kierunek studiów o profilach ogólnoakademickim i praktycznym, to minimum kadrowe dla tego kierunku studiów stanowi minimum kadrowe kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim, powiększone o co najmniej 30% minimum kadrowego kierunku studiów o profilu praktycznym, do którego zaliczani są nauczyciele*

akademiccy posiadający doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku.

Dla kierunku „pedagogika” warunki określone w § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370), zgodnie z którym *minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora; § 13 ust. 1 nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli został zatrudniony w uczelni nie później niż od początku semestru studiów; § 13 ust. 2 nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli w danym roku akademickim prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej: 1). 30 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego lub będącego osobą, która nabyła uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.3, zwanego dalej „samodzielnym nauczycielem akademickim”; 2). 60 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego stopień naukowy doktora lub kwalifikacje drugiego stopnia.*

W wyniku weryfikacji akt osobowych osób stanowiących minimum kadrowe stwierdza się, iż wszystkie teczki zawierają kopie dokumentów poświadczających uzyskanie stopni i tytułów naukowych, ponadto kopie dyplomów zostały poświadczone za zgodność z oryginałem. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

W związku z przeprowadzoną weryfikacją dokumentacji, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają formalne warunki określone w art. 112a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. –Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Brak jest w minimum kadrowym osób przyporządkowanych do wskazanych przez Uczelnię dyscyplin takich, jak: psychologia i nauki o poznaniu i komunikacji społecznej.

Do minimum kadrowego nie można zaliczyć 2 osób, które reprezentują inne dyscypliny niż te, do których Uczelnia przyporządkowała kierunek kształcenia.

Zatem do spełnienia warunków minimum kadrowego brakuje dwóch osób z grupy doktorów.

Ponadto cztery osoby z minimum kadrowego nie posiada dorobku z zakresu treści realizowanych w przydzielonych przedmiotach oraz ich doświadczenie zawodowe nie przystaje do kierunku pedagogika.

Ocena stabilności minimum kadrowego (częstotliwości zmian jego składu);

Na podstawie analizy umów o pracę oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji można stwierdzić, iż nauczyciele akademiccy stanowiący minimum kadrowe są zatrudnieni w Uczelni od kilku lat, niemal wszystkie umowy o pracę są zawarte na czas nieokreślony. Podobnie dla większości nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy (Uczelnia jest dodatkowym miejscem pracy dla trzech nauczycieli akademickich). **Nie można stwierdzić, że minimum kadrowe jest stabilne, bowiem jedna osoba z grupy samodzielnych pracowników ma 83 lata.**

Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji między liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów kierunku spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 8 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370). **Wynosi 1 : 15 przy obowiązującym na wizytowanym kierunku nie mniejszym niż 1 : 160.**

~~2)3)~~ jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Uczelnia włącza niektórych pracowników w działalność naukową i dofinansowuje prace doktorskie i habilitacyjne. Uczelnia prowadzi system oceny parametrycznej dorobku nauczycieli akademickich jako czynnika motywującego do aktywności naukowej, udziela urlopów naukowych, —zachęca do udziału w konferencjach naukowych i do publikowania w Wydawnictwie Uczelni, w tym m. in. w „Przeglądzie Naukowo-Metodycznym. Edukacja dla Bezpieczeństwa” czy monografiach naukowych.

Bazuje na pozyskiwaniu kadry (zwłaszcza samodzielnej) z innych ośrodków akademickich w Polsce i za granicą.

(Załącznik nr 5- Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ CZĘŚCIOWO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Struktura kwalifikacji pracowników naukowo – dydaktycznych uniemożliwia osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programu ze względu na to, że dorobek naukowy jak również doświadczenie zawodowe nie są reprezentowane przez wskazane przez Uczelnię dyscypliny. Dwie osoby z minimum kadrowego posiadają kwalifikacje z dyscyplin: filozofia, literaturoznawstwo, które są przyporządkowane do obszaru i dziedziny nauk humanistycznych.

Na ocenianym kierunku studiów zajęcia prowadzi ponadto 39 osób, w tym 20 na umowę o pracę. Spośród tych osób 7 osób posiada kwalifikacje niezgodne z efektami realizacji programu (nauki o polityce – 3 osoby, ekonomia – 1 osoba, historia – 1 osoba, filologia polska – 1 osoba, zootechnika – 1 osoba).

Brak jest natomiast w minimum kadrowym osób przyporządkowanych do wskazanych dyscyplin takich, jak: psychologia oraz nauki o poznaniu i komunikacji społecznej.

2) Brak jest w minimum kadrowym osób przyporządkowanych do wskazanych przez Uczelnię dyscyplin takich, jak: psychologia i nauki o poznaniu i komunikacji społecznej. Do minimum kadrowego nie można zaliczyć 2 osób, które reprezentują inne dyscypliny niż te, do których Uczelnia przyporządkowała kierunek kształcenia

Zatem do spełnienia warunków minimum kadrowego brakuje dwóch osób z grupy doktorów.

3) Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego. Nie można stwierdzić, że minimum kadrowe jest stabilne, bowiem jedna osoba z grupy samodzielnych pracowników ma 83 lata. Ponadto nie można ocenić polityki kadrowej pozytywnie ze względu na to, że kwalifikacje osób prowadzących zajęcia są niezgodne z efektami realizacji programu oraz na to, że osoby z minimum kadrowego nie posiadają dorobku z zakresu treści realizowanych w przydzielonych przedmiotach oraz ich doświadczeniem zawodowym w zakresie przypisanego obszaru, dziedziny i dyscyplin.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Komentarz:

- ocena stopnia dostosowania bazy dydaktycznej służącej realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów do możliwości osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia, w szczególności zapewniania dostępu do infrastruktury niezbędnej z uwagi na specyfikę kierunku (sale wykładowe, pracownie i laboratoria specjalistyczne oraz ich wyposażenie, dostęp do komputerów, Internetu, specjalistycznego oprogramowania, specjalistycznych baz danych, niezbędnego księgozbioru, w tym udostępnionego przez inne biblioteki, także wirtualnie). W przypadku stwierdzenia braków w tym zakresie należy wskazać w jaki sposób braki te mają wpływ na jakość kształcenia oraz jakie efekty kształcenia nie zostaną osiągnięte;*

Uczelnia dysponuje obecnie czterema obiektami usytuowanymi przy ul. Elizy Orzeszkowej 1, który jest własnością WSB, przy ul. Wyspiańskiego 27, przy ul. Grunwaldzkiej 11 i przy ul. Głogowskiej 14. Od roku akademickiego 2015/2016 na Wydziale Studiów Społecznych planowana jest realizacja zajęć dydaktycznych w obiektach przy ul. Droga Dębińska 3-3a. Studenci kierunku pedagogika odbywają zajęcia dydaktyczne w kompleksie budynków (A, B, C, S, Z) usytuowanym przy ul. Wyspiańskiego 27, w którym mają do dyspozycji sale dydaktyczne (wykładowe i ćwiczeniowe) przeznaczone dla 35 – 180 słuchaczy (obiekt może pomieścić około 800 studentów). W budynku A znajduje się 9 sal dydaktycznych o powierzchni od 45,30 m² do 58,50 m² oraz bufet; w budynku B znajduje się sala gimnastyczna o powierzchni 154,90 m² (w zależności od potrzeb dydaktycznych z możliwością przeznaczenia jej na salę wykładową); w budynku C zajęcia dydaktyczne realizowane są w 12 salach o powierzchni od 50,00 m² do 59,40 m², w budynku znajduje się również sala komputerowa; w budynku znajduje się Aula, z przeznaczeniem na salę wykładową, o powierzchni 90 m², a w budynku Z studenci mają do dyspozycji jedną salę dydaktyczną o powierzchni 45,30 m². Sale dydaktyczne są wyposażone w stoliki i krzesła, biurka dla wykładowców, tablice oraz sprzęt audiowizualny. Ponadto sale wyposażone są w rzutniki pisma, telewizory, magnetowidy oraz rzutniki multimedialne. Na parterze budynków A i C

znajduje się automat z artykułami spożywczymi oraz napojami ciepłymi i zimnymi, z którego studenci mogą korzystać w czasie wolnym od zajęć. Studenci mają zapewniony dostęp do komputerów ze specjalistycznym oprogramowaniem zapewniającym interaktywną komunikację, a także dostęp do Internetu (WiFi). Na terenie obiektu znajduje się parking na ok. 30 samochodów, a w pobliżu obiektu znajduje się parking na ok. 100 samochodów.

Biblioteka Główna WSB mieści się w budynku przy ul. Elizy Orzeszkowej 1 w Poznaniu. Jej filie mieszczą się w Gdańsku i Gliwicach. Zbiory Biblioteki WSB w Poznaniu liczą 8 300 vol. oraz 309 tytułów czasopism, spośród których 53 tytuły zaliczyć należy do pedagogicznych i psychologicznych. Księgozbiór Filii w Gdańsku liczy 5 665 vol. w tym 2 290 vol. z tzw. „zbioru Stoczni” oraz 12 tytułów czasopism, natomiast w Gliwicach 2 858 vol. oraz 6 tytułów czasopism. W Bibliotece i czytelni WSB w Poznaniu studenci mogą skorzystać z Internetu oraz zapoznać się z zasobami Wirtualnej Biblioteki Nauki (zbiory Elsevier, Springer, Wiley, Nature, Science). W 2012 r. Uczelnia podpisała umowę z platformą elektroniczną IBUK (PWN), umożliwiając studentom dostęp do literatury naukowej z wykorzystaniem własnego sprzętu. Biblioteka gromadzi oraz umożliwia wgląd w prace absolwentów WSB (na miejscu). Studenci mogą również korzystać z konsultacji bibliograficznych. Biblioteka udostępnia czytelnikom skaner oraz kserokopiarkę. Czytelnicy mogą zamawiać i przedłużać terminy wypożyczenia książek drogą telefoniczną bądź elektroniczną. Na stronie Uczelni, w zakładce Biblioteka, zamieszczone zostały: bazy (Biblioteczna Baza Danych KOHA, Pro Quest ABI/Inform, Ebsco, System informacji prawnej LEX OMEGA, IBUK.PL, Elsevier, Springer Link, EMIS, Wiley-Blackwell, Scopus, Web of Knowledge, Czasopismo Nature, Czasopismo Science), **katalogi** (Biblioteka Narodowa w Warszawie, Narodowy Uniwersalny Katalog Centralny NUKAT, Katalog Rozproszony Bibliotek Polskich KaRo, Elektronische Zeitschriftenbibliothek tzw. Lista Regensburgska, Arianta Naukowe i Fachowe Polskie Czasopisma Elektroniczne, Polska Biblioteka Internetowa), E-źródła oraz nowości książkowe. Nauczyciele akademicki oraz studenci mogą zgłaszać propozycje zakupu książek. Pracownicy Biblioteki w odniesieniu do każdego przedmiotu sporządzają i aktualizują, zgodnie z sylabusami, wykazy literatury z ekspozycją nowości. Jako wystarczającą pracownicy Biblioteki oceniają wysokość dotacji na zakup książek – 40 tys. W stosunku rocznym. Od 2011 r. Biblioteka WSB jest członkiem Sekcji Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych. Od 2008 roku Biblioteka WSB współpracuje z Biblioteką Narodową, Biblioteką Akademii Obrony Narodowej, Biblioteką Sejmową, Biblioteką Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Biblioteką Raczyńskich, Biblioteką Uniwersytetu Warszawskiego, Książnicą Pomorską, Biblioteką Wyższej Szkoły Administracji i Zarządzania w Opolu oraz instytucjami np. MON, ABW, Biurem Bezpieczeństwa Narodowego, Centrum Naukowo-Badawczym Ochrony Przeciwpowodzi. Od 2009 r. systematycznie otrzymuje numery elektronicznego Biuletynu Instytutu J. Piłsudskiego z Nowego Jorku oraz numery ISBNika – Informatora Sekcji Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych przy Zarządzie Głównym Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

- *ocena bazy instytucji, w których prowadzone są zajęcia praktyczne oraz prawidłowości doboru miejsc odbywania praktyk;*

Na podstawie dokonanej analizy sylwetek absolwentów specjalności oferowanych na kierunku pedagogika (profil ogólnoakademicki), sylabusów przedmiotu Praktyka zawodowa na poszczególnych specjalnościach oraz wykazu instytucji, w których studenci poszczególnych specjalności odbywają praktyki można wskazać na następujące ustalenia.

- W ramach specjalności *Resocjalizacja*, zgodnie z sylwetką absolwenta tej specjalności, studenci są przygotowywani do pracy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,

oświatowych, kulturalnych, profilaktyki społecznej oraz w organizacjach rządowych i pozarządowych. W sylabusie przedmiotu Praktyka zawodowa wskazane zostały następujące placówki, w których studenci winni odbyć praktyki: młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, pogotowie opiekuńcze, zakłady karne, zakłady poprawcze, świetlice i kluby terapeutyczne, schroniska dla nieletnich, policyjne izby dziecka, organizacje, zakłady pracy. Natomiast praktyki zawodowe studenci odbyli, zgodnie z przedłożonym zespołowi wizytującemu wykazem, w domach młodzieżowych, domach dziecka oraz w Zespole Szkolno – Przedszkolnym. **Na podstawie powyższego należy stwierdzić, iż instytucje, w których studenci odbyli praktyki zawodowe nie odpowiadają w pełni instytucjom wskazanym w sylabusie przedmiotu Praktyka zawodowa.**

- W ramach specjalności *Bezpieczeństwo i higiena pracy z metodyką*, zgodnie z sylwetką absolwenta tej specjalności, studenci są przygotowywani do pracy na stanowisku specjalisty ds. BHP w różnych instytucjach i zakładach pracy, do prowadzenia zajęć z zakresu BHP w szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach średnich i zasadniczych szkołach zawodowych. W sylabusie przedmiotu Praktyka zawodowa wskazane zostały następujące placówki, w których studenci winni odbyć praktyki: przedsiębiorstwa prywatne lub publiczne, urzędy, ośrodki oraz inne instytucje, w których wyodrębniony jest dział, sekcja lub inna jednostka organizacyjna zajmująca się bezpieczeństwem i higieną pracy. Studenci praktyki zawodowe odbyli w następujących placówkach: „York”Pl Sp. z o.o., BHP Szkolenia Doradztwo, H&Mauritz logistics, PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA, PTH Mazpol, Centrum Szkolenia Specjalistycznego BHP i P.Poż., Zakład karny Wronki. Instytucje, w których studenci odbyli praktyki zawodowe odpowiadają wykazowi instytucji zawartemu w sylabusie przedmiotu Praktyka zawodowa. **Brak natomiast zgodności w odniesieniu do instytucji wskazanych w sylwetce absolwenta tej specjalności oraz w sylabusie przedmiotu Praktyka zawodowa.**

- W ramach specjalności *Metodyka dochodzeniowo-śledcza*, zgodnie z sylwetką absolwenta tej specjalności, studenci zostaną przygotowani do pracy w instytucjach i służbach działających na rzecz bezpieczeństwa – policja, służby więzienne, biura detektywistyczne, instytucje bezpieczeństwa o zasięgu międzynarodowym (Interpol, Europol). W sylabusie przedmiotu Praktyka zawodowa zostały wskazane następujące instytucje: pogotowie opiekuńcze, sądy, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, kuratorskie ośrodki dla nieletnich, biura detektywistyczne, policja, służby dochodzeniowo-śledcze, prokuratura, areszty śledcze, zakłady poprawcze, zakłady karne, Państwowa Inspekcja Pracy, Państwowa Inspekcja Sanitarna. Studenci odbyli natomiast praktyki w: Agencji Ochrony Osób i Mienia, Biurze Ochrony, Kancelarii Adwokackiej, Kancelarii Radcy Prawnego, u Komornika Sądowego, w Policji, w Sądzie Rejonowym i w Zakładzie Karnym. **Na podstawie powyższego należy stwierdzić brak pełnej zgodności instytucji, w których studenci specjalności metodyka dochodzeniowo-śledcza winni zrealizować zadania wynikające z programu praktyk zawodowych z tymi instytucjami, w których faktycznie praktyki zawodowe odbyli. Ponadto odnotować należy brak w planie studiów tej specjalności przedmiotów pedagogicznych, które przygotowywałyby studentów do realizacji praktyki zawodowej w pogotowiu opiekuńczym oraz ośrodkach pomocy społecznej. Specyfika tych instytucji wymaga od ich pracowników legitymowania się określonymi kompetencjami pedagogicznymi w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.**

- W ramach specjalności *Pedagogika szkolna i doradztwo zawodowe*, zgodnie z sylwetką absolwenta tej specjalności, studenci są przygotowywani do pracy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w szkołach w charakterze pedagoga szkolnego. W sylabusie przedmiotu Praktyka zawodowa zostały wskazane następujące instytucje: powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy, centra informacji i planowania kariery zawodowej, OHP, Centra Edukacji i

Pracy Młodzieży, Młodzieżowe Biura Pracy, Mobilne Centra Informacji Zawodowej, Kluby pracy, Agencje Zatrudnienia (m.in. w agencje pośrednictwa pracy, agencje poradnictwa zawodowego, agencje doradztwa personalnego i pracy tymczasowej), Akademickie Biura Karier, Gminne Centra Informacji, Ośrodki Wspierania Przedsiębiorczości oraz Szkolne poradnie zawodowe (**tego typu instytucje nie funkcjonują na rynku pracy**). Studenci natomiast odbyli praktyki w: Areszcie Śledczym, Fundacji Famila, Gminnej Komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, w Szkole Podstawowej, w Zespole Szkolno – Przedszkolnym, w Zespole Szkół Geodezyjno-Drogowych. **Na podstawie powyższego należy stwierdzić brak zgodności instytucji, w których studenci specjalności pedagogika szkolna i doradztwo zawodowe winni zrealizować zadania wynikające z programu praktyk zawodowych, a tymi, w których praktyki zawodowe odbyli.**

W Wyższej Szkole Bezpieczeństwa profil praktyczny na kierunku pedagogika, studia pierwszego stopnia, wprowadzono na mocy Uchwały Senatu Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu nr 36/2013 z dnia 16 września 2013 roku w sprawie określenia opisu efektów kształcenia na kierunku Pedagogika. W ramach profilu praktycznego na kierunku pedagogika, od roku akademickiego 2013/2014, realizowane są trzy specjalności: Metodyka dochodzeniowo – śledcza, Pedagogika opiekuńczo – wychowawcza z socjoterapią oraz Resocjalizacja.

- W ramach specjalności *Metodyka dochodzeniowo-śledcza*, zgodnie z sylwetką absolwenta tej specjalności, studenci zostaną przygotowani do pracy w instytucjach i służbach działających na rzecz bezpieczeństwa – policja, służby więzienne, biura detektywistyczne, instytucje bezpieczeństwa o zasięgu międzynarodowym (Interpol, Europol). W sylabusie przedmiotu Praktyka zawodowa zostały wskazane następujące instytucje: pogotowie opiekuńcze, sądy, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, kuratorskie ośrodki dla nieletnich, biura detektywistyczne, policja, służby dochodzeniowo-śledcze, prokuratura, areszty śledcze, zakłady poprawcze, zakłady karne, Państwowa Inspekcja Pracy, Państwowa Inspekcja Sanitarna. Uczelnia podpisała porozumienia/umowy o współpracy z następującymi instytucjami, w których studenci tej specjalności winni odbyć praktyki zawodowe: O'CHIKARA M.Kwiatkowski i D.Kowalski Spółka jawna, Policealna Szkoła Biznesu i Ochrony „Delta”, Komenda Powiatowa Policji w Śremie, Biuro Detektywistyczne ARCANO s.c., Firma DEFENDU, Agencja Detektywistyczna i Ochrony JOKER Sp. z o.o., Biuro Detektywistyczne Maciej Zygmunt, Arcano Plus sp. z o.o., Biuro Bezpieczeństwa Cywilnego i Gospodarczego SPECULATOR, Zakład karny w Wołowie.

Wśród instytucji, z którymi podpisano umowy zabrakło Pogotowia opiekuńczego, ośrodków pomocy społecznej, sądów, organizacji pozarządowych oraz kuratorskich ośrodków dla nieletnich. Odnotować należy także brak w planie studiów tej specjalności przedmiotów pedagogicznych, które przygotowywałyby studentów do realizacji praktyki zawodowej w pogotowiu opiekuńczym oraz ośrodkach pomocy społecznej. Specyfika tych instytucji wymaga od ich pracowników legitymowania się określonymi kompetencjami pedagogicznymi w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

- W ramach specjalności *Resocjalizacja*, zgodnie z sylwetką absolwenta tej specjalności, studenci są przygotowani do pracy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, oświatowych, kulturalnych, profilaktyki społecznej oraz w organizacjach rządowych i pozarządowych. W sylabusie przedmiotu Praktyka zawodowa wskazane zostały następujące placówki, w których studenci winni odbyć praktyki: pogotowie opiekuńcze, zakłady karne, zakłady poprawcze, świetlice i kluby terapeutyczne, schroniska dla nieletnich. Uczelnia podpisała porozumienia/umowy o współpracy z następującymi instytucjami, w których studenci tej specjalności winni odbyć praktyki zawodowe: Polski Związek Zapaśniczy z

siedzibą w Warszawie, Wielkopolska Wojewódzka Komenda OHP, Polski Związek Zapaśniczy z siedzibą w Warszawie, Polski Związek Sumo z siedzibą w Krotoszynie, Zakład Karny w Wołowie. **Na podstawie powyższego można stwierdzić, iż specyfika instytucji, z którymi podpisano porozumienia, z wyjątkiem Zakładu Karnego, nie odpowiada zakresowi instytucji odnotowanemu w sylabusie przedmiotu Praktyka zawodowa.**

- W ramach specjalności *Pedagogika opiekuńczo – wychowawcza z socjoterapią* absolwenci, zgodnie z sylwetką absolwenta tej specjalności, uzyskają kwalifikacje do pracy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych różnego typu, np. w szkolnictwie (w charakterze pedagoga szkolnego), w placówkach zapewniających uczniom opiekę i wychowanie w okresie pobierania nauki poza miejscem zamieszkania np. internaty i bursy, a także w ośrodkach wychowawczych i szkolno-wychowawczych, domach dziecka, pogotowiach opiekuńczych, świetlicach terapeutycznych, świetlicach szkolnych oraz poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Zgodnie z sylabusem przedmiotu Praktyka zawodowa, winni być przygotowani do pracy w szkołach podstawowych, gimnazjach, liceach, szkołach zawodowych, placówkach wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży: świetlice środowiskowe, świetlice szkolne, ogniska wychowawcze, ogniska opiekuńcze, bursy, w placówkach prowadzonych przez ośrodki pomocy społecznej oraz przez organizacje pozarządowe: ośrodki socjoterapii, kuratorskie ośrodki prowadzone przez sądy dla nieletnich, w placówkach socjalizacyjnych, resocjalizacyjnych i interwencyjnych (placówki opieki całkowitej dla dzieci i młodzieży: domy dziecka, pogotowia opiekuńcze, placówki wielofunkcyjne dla dzieci i młodzieży z zaburzeniem zachowania) oraz w placówkach diagnostyczno – konsultacyjnych – ośrodki adopcyjne. Uczelnia podpisała porozumienia/umowy o współpracy z następującymi instytucjami, w których studenci tej specjalności winni odbyć praktyki zawodowe: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Jarocinie, Zespół Szkół Mechanicznych w Poznaniu, Zespół Szkół w Bolechowie, Zespół Szkół Geodezyjno – Drogowych, Zespół Szkół Technicznych w Śremie i w Turku, Zespół Szkół Zawodowych nr 6, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2, Liceum Ogólnokształcące w Więcborku, Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego, Szkoły im. I. Paderewskiego, Bursa Szkolna nr 2, Liceum Ogólnokształcące w Wołowie, Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych, Wielkopolska Wojewódzka Komenda OHP, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Województwa, Prywatna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna „Perfectum.” **Na podstawie powyższego można stwierdzić, iż specyfika instytucji, z którymi podpisano porozumienia/umowy, nie odpowiada w pełni zakresowi instytucji odnotowanemu w sylabusie przedmiotu Praktyka zawodowa. Wskazać należy przy tym instytucje, których specyfika nie odpowiada zakresowi programu kształcenia na specjalności *Pedagogika opiekuńczo – wychowawcza z socjoterapią*.**

- *ocena przystosowania infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów niepełnosprawnych;*

W WSB studiuje 46 studentów niepełnosprawnych – trzydziestu z różnego typu schorzeniami, dziesięciu z niepełnosprawnością ruchową, dziesięciu z różnego typu schorzeniami, czterech z zaburzeniami narządu wzroku, dwóch z zaburzeniami głosu, mowy i słuchu. Dla potrzeb tych studentów zakupiony został sprzęt i urządzenia specjalistyczne wspomagające proces kształcenia – specjalistyczne oprogramowanie komputerowe, rzutniki do wyświetlania tekstu wykładów, komputery pro DX-250, monitory 17 Philips, klawiatura Magic Keyboard, skaner Cacon, myszka Logitech, słuchawki, głośniki do komputerów, ekrany, radioodtwarzacze, powiększalniki stacjonarne. Organizowana jest również wypożyczalnia sprzętu dla niepełnosprawnych studentów. Zakupiono dyktafony, lupy przenośne, PlexTalk Pocket PTP1. W każdej sali wykładowej znajduje się przynajmniej jedno miejsce dla studentów niepełnosprawnych z zapewnieniem swobodnego dojazdu. Siedziba Uczelni przy ul. Elżyny Orzeszkowej 1 pozbawiona jest barier architektonicznych (podjazdy,

toalety, usytuowanie dziekanatu na parterze budynku, winda, parking z wydzielonym miejscem). W zależności od zgłaszanych przez niepełnosprawnych studentów potrzeb powoływani są asystenci osoby niepełnosprawnej. Zajęcia dydaktyczne grup, w których są studenci niepełnosprawni, zgodnie z Regulaminem studiów, planowane są na parterze budynku.

Baza dydaktyczna Jednostki została przez studentów oceniona pozytywnie. Sale, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne wyposażone są w sprzęt audiowizualny. Ponadto Uczelnia zapewnia zainteresowanym studentom dostęp do sal dydaktycznych poza godzinami zajęć co zostało potwierdzone przez studentów przykładem wykorzystania sal dydaktycznych do spotkań kół naukowych.

Na Wydziale studenci mogą korzystać z przygotowanych stanowisk komputerowych znajdujących się w bibliotece lub z własnych komputerów, wykorzystując bezprzewodową sieć internetową zainstalowaną w budynkach Uczelni. Ponadto dla studentów z niepełnosprawnościami przygotowano specjalnie przystosowane stanowisko komputerowe.

Do dyspozycji studentów jest biblioteka, której księgozbiór oraz dostęp do literatury i czasopism specjalistycznych został oceniony przez nich pozytywnie. Studenci zwrócili uwagę na brak problemów z dostępnością zalecanej przez nauczycieli akademickich literatury. Studenci również mogą również korzystać z katalogów on-line Wirtualnej Biblioteki Nauki. Ponadto Uczelnia stale uzupełnia księgozbiór biblioteki.

Zdaniem studentów baza dydaktyczna Wydziału pozwala na zdobycie zakładanych efektów kształcenia i jest przez nich pozytywnie oceniana.

Budynki Uczelni są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia w przypadku obecności studentów z niepełnosprawnością dostosowuje plan zajęć tak, aby umożliwić uczestnictwo w zajęciach, a za razem ułatwiając poruszanie się po budynkach uczelni (zajęcia przenoszone są na jedno piętro). Ponadto Uczelnia posiada w swoich budynkach windy oraz w pełni dostosowane sanitariaty dla osób z niepełnosprawnościami.

- *w przypadku kolejnej oceny jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio, efektów działań naprawczych, a także ocenić wpływ zmian infrastruktury na możliwość osiągnięcia założonych efektów kształcenia i jego jakość.*

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ – ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Baza dydaktyczna Uczelni (sale dydaktyczne i ich wyposażenie, dostęp do komputerów i Internetu, specjalistyczne oprogramowanie) oraz zbiory biblioteczne i dostęp do baz danych są w pełni dostosowane do realizacji procesu kształcenia na kierunku pedagogika, profil ogólnoakademicki. Zastrzeżenia należy sformułować w odniesieniu do instytucji, w których studenci poszczególnych specjalności, realizowanych na kierunku pedagogika (profil ogólnoakademicki i profil praktyczny), odbyli bądź będą odbywać praktyki zawodowe. Dokonana bowiem analiza sylwetek absolwenta poszczególnych specjalności, sylabusów praktyk zawodowych oraz instytucji, w których realizowane były praktyki i z którymi Uczelnia podpisała porozumienia/umowy o współpracy dowodzi istotnych rozbieżności w zakresie doboru miejsc odbywania praktyk oraz zasadności doboru instytucji, w których studenci odbywają/będą odbywać praktyki zawodowe. W planach studiów opracowanych dla

kierunku pedagogika (profil praktyczny) nie oznaczono zajęć praktycznych. Infrastruktura dydaktyczna jest dostosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Komentarz:

- *ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich;*
- *ocena wpływu prowadzonych w jednostce badań naukowych na realizowany proces dydaktyczny, w tym na kształtowanie programu kształcenia i indywidualizację nauczania, oraz ocena udziału studentów w badaniach naukowych i w prezentacji / publikacji ich wyników;*
- *ocena wpływu współpracy naukowej i badawczej z innymi uczelniami lub instytucjami z otoczenia gospodarczego i społecznego na proces dydaktyczny;*
- *w przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić ewentualną zmianę stopnia oddziaływania prowadzonych badań naukowych na proces rozwoju kierunku.*

W Wyższej Szkole Bezpieczeństwa w Poznaniu studia na kierunku pedagogika, profil ogólnoakademicki, realizowane są wyłącznie na studiach pierwszego stopnia. Dlatego nie poddano ocenie badań naukowych prowadzonych przez jednostkę w zakresie obszaru nauk społecznych i humanistycznych, do których został przyporządkowany kierunek pedagogika.

Warto jednak odnotować działalność Uczelni w tym zakresie. W latach 2012-2014 zrealizowano oraz nadal jest kontynuowanych siedem tematów badawczych:

- Przygotowanie studentów Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa do zarządzania w sytuacjach kryzysowych.
- Badanie kwalifikacji i kompetencji oczekiwanych przez pracodawców od absolwentów Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa.
- Kompetencje komunikacyjne studentów wobec ich deklaracji.
- Poczucie bezpieczeństwa uczniów poznańskich szkół.
- Wpływ formy przekazu na bezpieczeństwo rozumienia i przetwarzania informacji w środowisku akademickim na przykładzie WSB z siedzibą w Poznaniu.
- Encyklopedia bezpieczeństwa.
- Stosunki między Chińską Republiką Ludową a Unią Europejską na początku XXI wieku – stan obecny i perspektywy rozwoju.

Nauczyciele akademicki składają wnioski na granty badawcze finansowane przez MNiSW, NCBiR, NCN, FNP, a także mikrogranty. W ramach tych ostatnich zrealizowano dwa projekty badawcze dofinansowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu. Były to: *Slużby bezpieczeństwa gotowe na Euro 2012* oraz *Nowe kwalifikacje nauczycieli – Edukacja dla bezpieczeństwa*.

Realizowane są cykliczne międzynarodowe konferencje naukowe – *Edukacja XXI wieku* (dwanaście edycji), *Edukacja dla bezpieczeństwa* (dziesięć edycji) oraz *Bezpieczeństwo zdrowotne* (dwie edycje). Efektem każdej konferencji, w zakresie upowszechniania wyników badań, są publikacje naukowe. Uczelnia wydaje czasopismo naukowe *Przegląd Naukowy*. Wskazać należy także na włączanie studentów do badań naukowych (w projekcie badawczym *Poczucie bezpieczeństwa uczniów poznańskich szkół* uczestniczyło 13 studentek kierunku pedagogika, specjalność resocjalizacja), ich udział w konferencjach naukowych (pięciu studentów zaprezentowało wyniki swoich badań na organizowanych przez Uczelnię konferencjach naukowych) oraz publikowanie tekstów naukowych. Uczelnia podpisała Porozumienie o Współpracy w Sieci Naukowej: Energy Security – Poland (EnSePol). Nauczyciele akademicki, realizujący zajęcia dydaktyczne na kierunku pedagogika, w ramach Programu LLP Erasmus współpracują z University of Oviedo (Hiszpania), University of Sevilla (Hiszpania) oraz University of SS. Cyril and Methodius in Trnava (Słowacja).

Na spotkaniu zespołu wizytującego z pracownikami Wydziału Studiów Społecznych, podkreślono bardzo wysoką troskę władz Uczelni o rozwój naukowy pracowników i finansowanie awansów naukowych pracowników (w latach 2010-2014 dziesięciu pracowników uzyskało stopień doktora, a jeden stopień doktora habilitowanego) oraz znaczące dotacje na działalność naukowo – badawczą.

Studenci kierunku pedagogika w znikomym odsetku korzystają z wyjazdów w ramach programu LLP Erasmus – w roku akad. 2013/2014 i 2014/2015 z tej oferty skorzystało dwóch studentów, a do Uczelni przyjechało trzech studentów w ramach programu Erasmus Plus. W ramach oferty wydziałowej studenci mają możliwość wyboru następujących zajęć dydaktycznych realizowanych w języku angielskim:

- History of educational thought
- Sociology of education
- General psychology
- Interpersonal communication-social interaction
- Psychopathology
- English Language
- Psychology of conflict and the art of negotiation.

Studenci mogą rozwijać swoje umiejętności aktywnie uczestnicząc w działaniach studenckich kół naukowych. Przy kierunku Pedagogika aktywnie funkcjonuje 5 studenckich kół naukowych. Celem, przyświecającym działaniu kół naukowych jest stwarzanie warunków umożliwiających środowisku studentów rozwijanie i pogłębianie wiedzy oraz zainteresowań przez wspólne zgłębianie tematów wykraczających poza program studiów w tym przez udział w konferencjach naukowych. Przedstawiciele studenckich kół naukowych zwrócili uwagę na organizowanie przez Uczelnię Studenckich Konferencji Naukowych, po których tworzone są Studenckie Publikacje Naukowe. Studenckie Koła Naukowe finansowane są zadaniowo.

Ponadto studenci aktywnie uczestniczą w jednym z projektów naukowych realizowanych przez Wyższą Szkołę Bezpieczeństwa. Studenci biorą udział w badaniach naukowych również podczas współpracy z promotorami przy realizacji prac licencjackich. Władze Uczelni chcąc promować swoich najlepszych absolwentów postanowiły dokonać publikacji najlepszych prac.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴ – kryterium nie podlega ocenie

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;

Zasady i procedury rekrutacji na studia są przejrzyste oraz zrozumiałe. Warunki rekrutacji określone są w *Uchwale nr 69/2012 z dnia 17 grudnia 2012 r. Senatu Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu w sprawie przyjęcia warunków i trybu rekrutacji oraz form studiów w roku akademickim 2014/2015*.

Wstęp na studia w WSB w Poznaniu jest wolny, a o przyjęciu kandydata na studia decyduje kolejność zgłoszeń i złożenia kompletu dokumentów wymaganych przez Uczelnię

- 2) system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;

Szczegółowy program kształcenia przedmiotowego oraz stosowane formy zaliczania zajęć zostały szczegółowo określone w sylabusach, które są udostępniane studentom (stały dostęp w Dziekanacie, za pośrednictwem portalu USOSweb oraz jednorazowo na pierwszych zajęciach). Zasady zaliczania przedmiotu zapisane są w karcie przedmiotu oraz przedstawiane są przez nauczyciela akademickiego prowadzącego dany przedmiot w trakcie pierwszych zajęć w semestrze. Przedstawione zasady są ściśle przestrzegane. Ewentualna zmiana formy zaliczenia przedmiotu następuje wyłącznie za zgodą studentów. Studenci mogą uzyskać informacje nt. prac weryfikujących wiedzę oraz popełnionych w nich błędów podczas konsultacji z nauczycielami akademickimi. W opinii studentów ich prace sprawdzane są sprawiedliwie, bez przypadków faworyzowania niektórych studentów. Ponadto studenci zwrócili uwagę na możliwość przeprowadzenia konsultacji z kadrą dydaktyczną drogą elektroniczną (e-mail, telefonicznie). Mogą oni również ubiegać się o egzamin komisyjny na warunkach określonych w regulaminie studiów.

Obowiązujący program studiów zdaniem studentów jest dostosowany do możliwości oferowanych przez Uczelnię, która w ich ocenie stara się zapewnić odpowiednią jakość kształcenia, a nabycie założonych efektów kształcenia w trakcie realizacji toku studiów jest osiągalne na każdym etapie kształcenia. Zdaniem Studentów stosowane formy weryfikacji wiedzy, w tym ocena stopnia nabycia umiejętności i kompetencji są dobrane właściwie, dzięki czemu pozwalają na sprawdzenie uzyskanych efektów w każdym z obszarów kształcenia.

System oceny osiągnięć zdaniem studentów jest zrozumiały, przejrzysty i obiektywny. Składową oceny nabytych efektów kształcenia jest również ocena bieżących postępów w nauce z uwzględnieniem aktywności w trakcie zajęć.

- 3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

Struktura i organizacja programu studiów na kierunku Pedagogika sprzyja międzynarodowej mobilności studentów m.in. poprzez stosowanie systemu transferu punktów ECTS oraz dzięki kursom językowym, których celem jest przygotowanie studentów do

wyjazdu do Uczelni partnerskiej. Studenci mogą skorzystać z oferty nauki trzech języków obcych.

Uczelnia umożliwia swoim studentom korzystanie z mobilności poziomej. Studenci mogą realizować część planu studiów w ramach programu Erasmus Plus w ramach dziewięciu umów bilateralnych. Ponadto Uczelnia umożliwia studentom wyjazd na wymianę międzynarodową do Uczelni partnerskich nieuczestniczących w programie Erasmus Plus.

Na podstawie udostępnionych informacji, należy stwierdzić, że zainteresowanie studentów mobilnością wzrasta. W bieżącym roku siedmiu studentów wyraziło chęć uczestnictwa w wymianie międzynarodowej.

W ramach krajowej wymiany Uczelnia posiada podpisanych 6 umów, które opierają się głównie na wspólnym uczestnictwie w konferencjach naukowych oraz wspólnym prowadzeniu badań.

W opinii studentów wyjazdu na wymianę studencką pozwalają na rozwinięcie swoich umiejętności oraz indywidualizację ścieżki kariery.

Należy stwierdzić, że proces wymiany studenckiej działa prawidłowo.

- 4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

System pomocy materialnej

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie *Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów w roku akademickim 2014/2015* obejmującego wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z art. 174 ust. 2 Ustawy, podziału dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej dokonuje Rektor w porozumieniu z przedstawicielami samorządu, uwzględniając proporcje między stypendiami socjalnymi, a stypendiami rektora dla najlepszych studentów w sposób zgodny z art. 174 ust. 4 Ustawy.

Sposób przyznawania świadczeń zdaniem studentów jest przejrzysty oraz zrozumiały. Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej, w tym stypendium Rektora, pozostaje w kompetencjach wydziałowej komisji stypendialnej, powoływanej z poszanowaniem przesłanek art. 177 ust. 3 Ustawy. Decyzje wydawane studentom w sprawach pomocy materialnej zawierają wszystkie niezbędne elementy określone w art. 107 ust. 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

10% najlepszych studentów, którzy uzyskali za rok studiów wysoką średnią ocen lub posiadają osiągnięcia naukowe, artystyczne lub wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym mogą uzyskać stypendium Rektora.

Zasady przyznawania pomocy materialnej są studentom dobrze znane, wszelkie potrzebne informacje związane z funkcjonowaniem systemu przyznawania pomocy materialnej mogą uzyskać na stronie internetowej Uczelni oraz w Dziekanacie.

System opieki materialnej funkcjonuje prawidłowo.

System opieki naukowej i dydaktycznej

Studenci pozytywnie oceniają system opieki naukowej i dydaktycznej. Nauczyciele akademicki są dostępni dla studentów podczas wyznaczonych godzin konsultacji. W trakcie spotkania studenci zwrócili uwagę na dostępność kadry naukowej poza wyznaczonymi godzinami zajęć oraz konsultacji – podczas przerw pomiędzy zajęciami, za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz rozmów telefonicznych. Dziekan pełni dyżury, w trakcie których

jest dostępny dla studentów. Wymiar czasowy prowadzonych konsultacji oraz pełnionych dyżurów studenci uznali za wystarczający. Studenci posiadają stały dostęp do niezbędnych informacji poprzez stronę internetową oraz portal Uczelni, mogą znaleźć m.in. harmonogramy zajęć, terminy obligatoryjne, regulaminy dotyczące studiowania, sylabusy oraz wszelkie wnioski (m.in. o przyznanie świadczeń pomocy materialnej). Ponadto wszelkie informacje studenci mogą uzyskać Dziekanacie lub za pośrednictwem gablot informacyjnych umieszczonych na terenie Uczelni. Ponadto studenci ważne informacje otrzymują drogą elektroniczną.

Wszelkie informacje nt. przedmiotów studenci mogą uzyskać dzięki sylabusom. Zawierają one szczegółowo rozpisane efekty kształcenia, treści kształcenia, metody weryfikacji osiągnięć studenta oraz literaturę podstawową i uzupełniającą. Zdaniem studentów jest to pomocne narzędzie, pozwalające np. na odpowiedni dobór przedmiotów fakultatywnych, przy układaniu indywidualnego programu kształcenia lub podczas wymiany studenckiej. Studenci zgodnie stwierdzają, że zalecana literatura pozwala na zdobycie niezbędnych informacji.

Harmonogram zajęć oraz obciążenie semestralne zostały przez studentów ocenione pozytywnie. W trakcie spotkania z ZO PKA studenci zwrócili uwagę na bardzo dobre ułożenie zajęć dydaktycznych (stopniowe zwiększanie poziomu trudności, brak powtarzania treści lub występowania konieczności posiadania wiedzy, której zdobycie nie było dotychczas możliwe w trakcie realizacji procesu kształcenia) oraz brak luk w planie zajęć. W przypadku odwołania zajęć studenci są informowani z odpowiednim wyprzedzeniem (bieżący kontakt pomiędzy uczelnią, a studentami drogą elektroniczną).

Studenci mają możliwość indywidualizacji programu studiów przez wybór specjalności, przedmiotów fakultatywnych lub w drodze indywidualnego programu i planu studiów. Warunkiem uzyskania indywidualnego programu studiów jest ukończenie pierwszego roku studiów, ze szczególnie dobrymi wynikami w nauce. Studenci mogą również starać się o uzyskanie indywidualnej organizacji studiów w przypadkach określonych w regulaminie studiów.

Studenci niepełnosprawni mogą liczyć na pomoc ze strony władz Uczelni. Opiekę nad nimi sprawuje Pełnomocnik ds. Osób z Niepełnosprawnością.

Godziny otwarcia działów odpowiedzialnych za obsługę studentów, zdaniem studentów są dobrze dostosowane do ich potrzeb. Studenci bardzo pozytywnie ocenili kompetencje oraz kulturę pracy pracowników powyższych działów. W ramach możliwości studenci mogą również liczyć na pomoc ze strony pracowników Uczelni poza godzinami pracy.

Podczas wizytacji Jednostka przedstawiła umowę zawartą pomiędzy Uczelnią a studentem—, której część zapisów budzi wątpliwości w odniesieniu do zgodności pobieranych opłat z art. 99a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, który stanowi, że Uczelnia nie pobiera opłat za rejestrację na kolejny semestr lub rok studiów, egzaminy, w tym egzamin poprawkowy, egzamin komisyjny, egzamin dyplomowy, wydanie dziennika praktyk zawodowych, złożenie i ocenę pracy dyplomowej oraz wydanie suplementu do dyplomu.

W par. 5 ust. 3 pkt. 2b uczelnia przewidziała opłatę za otrzymanie warunkowego wpisu na kolejny rok studiów. Należy podkreślić, że dozwolone jest pobieranie opłaty za tę usługę edukacyjną, jeśli wiąże się ona z powtarzaniem niezaliczonych zajęć. Uczelnia nie może natomiast domagać się zapłaty za sam fakt wpisania studenta na kolejny semestr/rok studiów, gdyż taka opłata należy do tzw. katalogu opłat zakazanych (art. 99a).

Naruszenie art. 99a mogą stanowić również opłaty za niektóre czynności określone w par. 5 ust. 3 pkt. 2c tj. wyznaczenie nowego terminu egzaminu dyplomowego, wyznaczenie poprawkowego terminu egzaminu dyplomowego. W kontekście ww. opłat wątpliwości

uzasadnia również decyzja Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nr RLU 15/2013 z dnia 8 sierpnia 2013 r. w której podkreślono brak podstaw do ich pobierania.

Rekomenduje się zaniechanie pobierania ww. opłat oraz pełne dostosowanie wzorca umowy zawieranej między studentem a uczelnią do wymogów określonych w art. 99a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Studenci rozpoczynając studia są informowani nt. praw i obowiązków studenta oraz nt. regulaminów obowiązujących w Uczelni podczas spotkania z Władzami Jednostki.

W trakcie spotkania studenci zwrócili uwagę na dużą pomoc otrzymywaną od Władz Wydziału oraz Uczelni w przypadku występujących problemów oraz nieprawidłowości. Każdy zgłaszany problem jest rozpatrywany indywidualnie oraz w ramach możliwości na korzyść studentów.

Działalność wspierająca rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny:

W Wyższej Szkole Bezpieczeństwa w Poznaniu działa Samorząd Studencki charakteryzujący się jednopoziomową strukturą – na szczeblu uczelnianym. Samorząd aktywnie uczestniczy w życiu kulturalno-społecznym Uczelni, organizując akcje integrujące studentów (juwenalia, otrzęsiny, akcje charytatywne) oraz reprezentuje studentów przed Władzami przy występujących problemach. Studenci stwierdzili, że w przypadku występujących problemów zawsze mogą zgłosić się do samorządu studenckiego, który zawsze stara się im pomóc. Przykładem takiej interwencji są zmiany w planach studiów dotyczące skrócenia zajęć studiów zaocznych w niedzielę.

Samorząd Studencki posiada stały budżet oraz może się on starać o dofinansowanie zadaniowe. Przedstawiciele samorządu pozytywnie oceniają współpracę z władzami Uczelni zapewniającymi wsparcie merytoryczne i finansowe podejmowanych przez nich inicjatyw oraz współtworzą relację opartą na szacunku i zrozumieniu dla potrzeb studentów.

W uczelni zostało powołane Akademickie Biuro Karier na podstawie *Zarządzenia nr 72/07/2014 Rektora Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu z dnia 17 lipca 2014 r.* Do zadań Biura Karier należy:

- I. Poszukiwanie, gromadzenie oraz przekazywanie studentom ofert pracy i staży zawodowych,
- II. Nawiązywanie kontaktów z instytucjami i zakładami pracy w celu pozyskiwania ofert praktyk dla studentów,
- III. Prowadzenia bazy danych studentów i absolwentów Uczelni zainteresowanych znalezieniem pracy.
- IV. Przeprowadzanie badania karier zawodowych absolwentów oraz sporządzanie raportu podsumowującego przeprowadzony cykl badań.

Działalność Biura Karier jest studentom dobrze znana.

Na podstawie opinii uzyskanych od studentów podczas spotkania z ZO PKA, należy stwierdzić, że są oni zadowoleni z funkcjonowania systemu opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej. Wśród najmocniejszych stron procesu kształcenia studenci wskazali pomocność kadry naukowo-dydaktycznej.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1. Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, zrozumiałe. Limity rekrutacji ustalane są na podstawie uchwał Senatu Uczelni.

2. System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, co potwierdza stosowanie zaliczeń etapowych, kolokwii czy znaczny nacisk kładziony na aktywny udział studentów w zajęciach i bieżącą ocenę ich aktywności.

3. Struktura i organizacja programu studiów sprzyja mobilności studentów. Uczelnia stwarza studentom możliwości wymiany zagranicznej. Studenci są nią zainteresowani.

4. System opieki naukowej, dydaktycznej oraz materialnej jest prawidłowy. Władze Uczelni dokładają wszelkich starań, by rozwój naukowy studentów odpowiednio korespondował z rozwojem kulturalnym, społecznym oraz zawodowym. Niektóre z opłat pobieranych przez Uczelnię budzą wątpliwości w kontekście zgodności z art. 99a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

- *ocena działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Ocena przejrzystości struktury zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów, a także systematyczności i kompleksowości przeprowadzanych ocen i analiz osiąganych efektów kształcenia, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia tj. efektów kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji;*

W wizytowanej Uczelni obowiązującym aktem prawnym regulującym kwestię zapewnienia jakości kształcenia jest Zarządzenie Rektora nr 81/09/2012 z dn. 26.09.2012 r. w sprawie wprowadzenia w życie procedur z zakresu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem Rektora nr 143/12/2013 z dnia 27.12.2013 r. oraz nr 81/08/2014 z dnia 12.08.2014 r.

Na podstawie powyższych dokumentów system zapewnienia jakości kształcenia został wprowadzony na Wydziale Studiów Społecznych. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia obejmuje następujące obszary: politykę i procedury zarządzania jakością; zatwierdzanie, monitoring oraz okresowe przeglądy programów kształcenia i ich efektów; ocenianie studentów; zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej; zasoby do nauki i środki wsparcia dla studentów; systemy informacyjne; publikowanie informacji dotyczących oferty edukacyjnej i efektów kształcenia. Ponadto uwzględnia stosowane dobre praktyki i doświadczenia w zapewnieniu jakości kształcenia, a także opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. System ma na celu konieczność stałego monitorowania, analizowania, oceniania i doskonalenia procesów dydaktycznych służących podnoszeniu jakości kształcenia, a także jest ważnym elementem programów kształcenia. Nadzór nad funkcjonowaniem i doskonaleniem systemu sprawuje Dziekan.

Procedury wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów pozwalają na podnoszenie poziomu jakości kształcenia, w tym dotyczą następujących obszarów: zatrudnianie nauczycieli akademickich oraz pracowników administracyjnych o odpowiednich kwalifikacjach; stałe monitorowanie efektów pracy kadry dydaktycznej wraz z opracowywaniem bieżących planów doskonalących; rozwój i nawiązywanie współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym; analiza programów kształcenia i dostosowywanie ich do potrzeb rynku pracy; współpraca z Samorządem Studentów w celu uzyskiwania opinii na temat jakości kształcenia i ewentualnych propozycji dotyczących doskonalenia jego funkcjonowania.

Wraz z wprowadzeniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia określono jego cel, obszary funkcjonowania oraz strukturę. Na poziomie Wydziału nie wskazuje się powołania ciała doradczego dla Rady Wydziału w sprawie efektów funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia na wydziale.

Z przeprowadzonej analizy dokumentów wynika, iż z formalnego punktu widzenia istnieje system doskonalenia programów kształcenia, którego zadaniem jest dokonywanie analizy: użyteczności efektów kształcenia dla programu kształcenia o określonym poziomie i profilu kształcenia; planów studiów; poziomu zaangażowania przedstawicieli pracodawców w tworzenie programu kształcenia; zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy przez interesariuszy zewnętrznych. A zatem obowiązują następujące procedury systemu doskonalenia programów kształcenia: *przegląd i weryfikacja programów kształcenia*, które odbywają się etapowo: zgłaszanie przez prodziekanów ds. jakości, kierowników katedr i kierowników dydaktyczno-naukowych kierunków studiów potrzeby aktualizacji programów kształcenia; wyrażenie opinii na temat proponowanych zmian przez Centrum Jakości Kształcenia; akceptacja proponowanych zmian przez prorektora ds. jakości; dyskusja i zatwierdzenie propozycji zmian na posiedzeniach Rady Wydziału i Senatu. Zmian programów kształcenia i planów studiów dokonuje się po zakończeniu każdego roku akademickiego. Zmiany programów kształcenia nie mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia.

Określona została także procedura *modyfikacji programu kształcenia* poprzez następujące działania: -Dziekan przedstawia Radzie Wydziału projekt modyfikacji programu kształcenia, po uprzednim uzyskaniu opinii od: ekspertów wewnętrznych; interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców, przedstawicieli instytucji publicznych; przedstawicieli Samorządu Studenckiego; -Rada Wydziału podejmuje uchwałę w sprawie zmiany programu kształcenia na danym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia z uwzględnieniem formy studiów. Senat podejmuje uchwałę w sprawie określenia efektów kształcenia przyjętych do prowadzenia na danym Wydziale na określonym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia.

Wśród procedur opracowano *bieżącą analizę jakościową sylabusów przedmiotowych* pod względem uzyskiwanych efektów kształcenia, poziomu wymagań, zgodności z programem studiów oraz przejrzystości i wzajemnej spójności, a także *współpraca z pracodawcami* w zakresie doskonalenia treści programów studiów i optymalizacji efektów kształcenia, co umożliwi skoordynowanie procesów projektowania i dostosowywania programów kształcenia na poszczególnych rodzajach studiów do potrzeb studentów i rynku pracy.

Ponadto w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia opracowano procedury dotyczące *przygotowywania, składania i zatwierdzania dokumentacji dydaktycznej* zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 033/04/2014 z dnia 14.04.2014 r., a na podstawie Zarządzenia Rektora nr 059/06/2014 z dnia 21.06.2014 r. sporządzania sprawozdania z efektywności kształcenia w semestrze.

W Uczelni funkcjonuje system kontroli praktyk, którego szczegółowe założenia i sposoby realizacji określa Regulamin kontroli praktyk zawodowych wprowadzony Zarządzeniem Rektora nr 064/07/2014 z dnia 01.07.2014 r. Poza tym system przewiduje opracowanie dla każdego kierunku studiów i specjalności programu praktyk oraz sylabusów, które określą m. in. szczegółowe cele i treści praktyk zawodowych.

Jednym z elementów proceduralnych systemu zapewnienia jakości kształcenia w ocenianej jednostce jest dokonywanie oceny nauczycieli akademickich na podstawie hospitacji zajęć realizowanych przez nauczycieli akademickich oraz wyników ankietyzacji studentów. Procedura oceny została wprowadzona na mocy Zarządzenia Rektora nr 033/07/2011 z dnia 25.07.2011 r. w sprawie wprowadzenia w życie procedury oceny nauczycieli akademickich na podstawie hospitacji i ankiet ewaluacyjnych oraz Zarządzenia Rektora nr 85/11/2011 z dnia 30.11.2011 r. w sprawie systemu okresowej oceny pracowników ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem Rektora nr 068/07/2013 z dnia 03.07.2013 r. Przedstawione do wglądu Komisji wyniki dokonanych ocen potwierdziły wprowadzenie w/w procedury.

Procedura przeprowadzania hospitacji zajęć realizowanych przez nauczycieli akademickich została wprowadzona Zarządzeniem Rektora nr 92/11/2012 z dnia 07.11.2012 r. w sprawie przeprowadzania kontroli doraźnej zajęć dydaktycznych realizowanych przez nauczycieli akademickich. Do wglądu Komisji przedstawiono dokumentację potwierdzającą stosowanie w/w procedury. Przeprowadzone hospitacje obok bieżącej oceny procesu dydaktycznego mają za zadanie sformułowanie wniosków i zaleceń na przyszłość w celu dalszego podnoszenia jakości kształcenia. Ważnym elementem realizacji zadań w zakresie WSZJK po przeprowadzonych hospitacjach jest sporządzanie sprawozdań dla dziekana i prorektora ds. jakości kształcenia. Zwrócić należy jednak szczególną uwagę na kwestię dostosowania wzoru ankiety i protokołu z hospitacji zajęć dydaktycznych, które powinny służyć podnoszeniu jakości procesu kształcenia, natomiast otrzymywane opinie są zbyt ogólnikowe. Ponadto doskonalenia wymaga sposób opracowania i upowszechniania wyników wraz z ich wykorzystaniem przy modyfikacji programu kształcenia (o wynikach ankiet studenci są informowani przez prowadzącego zajęcia, nie sporządza się opracowań zbiorczych wyników, z otrzymanych podczas wizytacji informacji nie omawia się ich na posiedzeniu Rady Wydziału).

Wydział Studiów Społecznych systematycznie wprowadza procedury usprawniające zarządzanie kierunkiem, monitorowanie realizacji zadań jednostki odbywa się także na poziomie Uczelni poprzez poszczególnych prorektorów (prorektor ds. jakości, ds. strategii, ds. kontaktów oraz ds. rozwoju), którzy zgodnie z zakresem kompetencji wpływają na poprawę poziomu jakości kształcenia m.in. poprzez weryfikację i audyt realizowanych zadań Wydziału, przeprowadzanie regularnych analiz dotyczących funkcjonowania Wydziału, proponowanie działań naprawczych i ich wdrażanie, a także wprowadzanie procedur dotyczących poprawy jakości kształcenia.

Zauważalne jest systematyzowanie i rozwijanie przedsięwzięć dotyczących budowania kultury jakości kształcenia. Uznać zatem należy, że Jednostka ~~aktywnie~~ prowadzi działania w kierunku zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Ponadto wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem, w tym dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę doskonalenia programu kształcenia to jest efektów kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

System zapewnienia jakości kształcenia zarówno od strony organizacyjnej jak merytorycznej nie budzi zastrzeżeń, gdyż pozwala na analizę efektów kształcenia i zawiera mechanizmy służące doskonaleniu programu kształcenia, ponadto zawiera niezbędne mechanizmy do badania zgodności programu kształcenia i metod jego realizacji z założonymi

efektami kształcenia oraz uwzględnia oczekiwania rynku pracy. Systemowe rozwiązania uwzględniają odpowiednio konieczność upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia.

Na podstawie Zarządzenia nr 081/08/2014 Rektora Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu, z dnia 12 sierpnia 2014 roku, w sprawie wprowadzenia w życie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, w Uczelni, z dniem podpisania zarządzenia, wdrożono wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia. W przywołanym Zarządzeniu określono: zasadnicze cele i zadania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, politykę zarządzania jakością kształcenia, organizację systemu, procedury zarządzania jakością kształcenia, projakościową organizację procesu kształcenia: zatwierdzanie. Monitoring oraz okresowe przeglądy programów kształcenia i ich efektów, ocenianie studentów, zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej, zasoby do nauki i środki wsparcia dla studentów, systemy informacyjne oraz publikowanie informacji dotyczących oferty edukacyjnej i efektów kształcenia. W odniesieniu do każdego ze wskazanych aspektów wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia określone zostały szczegółowe zakresy działań.

Strukturę wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia tworzą:

- prorektor ds. jakości, który jest odpowiedzialny za prowadzoną politykę jakości i działania podejmowane na rzecz jej realizacji,
- kierownicy podstawowych jednostek organizacyjnych (dziekani) oraz prodziekani ds. jakości kształcenia,
- Centrum Jakości Kształcenia,
- Centrum Badań nad Bezpieczeństwem,
- Centrum Spraw Studenckich oraz Centrum Jakości Zarządzania,
- Centrum Promocji i Wizerunku oraz Centrum Informacji i Rekrutacji,
- Centrum Współpracy Krajowej oraz Centrum Współpracy Zagranicznej,
- pełnomocnik Rektora ds. edukacji ustawicznej,
- Senacka komisja ds. zapewniania jakości kształcenia jako ciało doradcze.

Na podstawie Zarządzenia Nr 56/06/2014 Rektora Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, z dnia 10 czerwca 2014 roku, na Wydziale Studiów Społecznych powołana została Rada Studentów (w jej skład wchodzi m.in. dwóch przedstawicieli kierunku pedagogika) oraz na podstawie zarządzenia Nr 045/05/2014, z dnia 14 maja 2014 roku, powołana została Rada Pracodawców ds. oceny praktycznego kształcenia studentów.

W odniesieniu do każdego elementu struktury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia opracowane zostało usytuowanie organizacyjne, szczegółowe zakresy odpowiedzialności oraz zadań do realizacji.

W celu zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni opracowano następujące procedury:

- hospitacji zajęć (dziekani w porozumieniu z Centrum Jakości Kształcenia),
- oceny jakości zajęć dydaktycznych (dokonywana w czasie hospitacji),
- kontroli doraźnej (Centrum Jakości Kształcenia),
- oceny nauczycieli akademickich (na podstawie hospitacji i ankiet ewaluacyjnych),
- rankingu w wieloaspektowej ocenie nauczycieli akademickich (dziekani),
- metody naprawcze działających struktur i procedur w Uczelni (przeprowadzana przez osoby funkcyjne nadzorujące realizację procesu zapewniania jakości kształcenia),
- zasady dyplomowania,
- tworzenia dokumentacji dydaktycznej oraz procedura dotycząca realizacji procesu dydaktycznego w Uczelni,
- odbywania, dokumentowania i kontroli praktyk studenckich,
- ogólnouczelniane zasady przyznawania nagród pracownikom w związku z osiągnięciem wyróżniających się wyników w zakresie dydaktyki i jakości kształcenia,

- urlopy i stypendia dla pracowników,
- badania opinii studentów,
- weryfikacji osiągania założonych efektów kształcenia przez studentów,
- informowania nauczycieli i studentów o efektach kształcenia,
- interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych,
- związana z przyjętym profilem praktycznym prowadzonych kierunków,
- monitorowania karier zawodowych absolwentów,
- wydawania dyplomów i świadectw.

W ramach projakościowej organizacji procesu kształcenia, zatwierdzania, monitorowania oraz okresowych przeglądów programów kształcenia oraz ich efektów założono kilkietapowe przeprowadzanie stałych przeglądów i weryfikacji programów kształcenia:

- zgłaszanie przez prodziekanów ds. jakości kształcenia, kierowników katedr i kierowników dydaktyczno-naukowych kierunków studiów potrzeb aktualizacji programów kształcenia,
- wyrażanie opinii na temat proponowanych przez Centrum Jakości Kształcenia zmian,
- akceptacja proponowanych zmian przez prorektora ds. jakości,
- dyskusja i zatwierdzenie propozycji zmian na posiedzeniu Rady Wydziału i Senatu.

Na podstawie przedłożonej zespołowi wizytującemu dokumentacji można wskazać na następujące działania podejmowane na rzecz zapewniania jakości kształcenia.

- Na kierunku pedagogika systematycznie prowadzone są hospitacje zajęć dydaktycznych, przeprowadzanych zgodnie z obowiązującą w Uczelni procedurą (zgodnie z arkuszami hospitacyjnymi), co potwierdzają sprawozdania z odbytych hospitacji sporządzone przez dziekana Wydziału Studiów Społecznych. Sprawozdania zawierają daty hospitacji, wykaz nauczycieli akademickich, których zajęcia były hospitowane, wykaz osób dokonujących hospitacji oraz uwagi i wnioski wynikające z przeprowadzonych hospitacji.

- Przeprowadzane są również systematycznie (od roku akademickiego 2012/2013) kontrole doraźne udokumentowane sprawozdaniami, w których wyszczególnione została ilość nauczycieli akademickich poddanych kontroli oraz sformułowano wnioski. Opracowania zbiorczego sprawozdań dokonało Centrum Jakości Kształcenia, które o wynikach kontroli doraźnej poinformowało prorektora ds. jakości.

- Na podstawie przedłożonej zespołowi wizytującemu dokumentacji można stwierdzić, iż systematycznie dokonywana jest ocena okresowa nauczycieli akademickich. Nauczycieli akademickich do oceny typuje dziekan. Oceną są objęci również nauczyciele, w odniesieniu do których studenci zgłaszają zastrzeżenia.

- Studenci WSB systematycznie dokonują oceny zajęć dydaktycznych prowadzonych w danym roku akademickim. Kryteriami oceny są: organizacja zajęć, klimat społeczny, poziom merytoryczności zajęć oraz osobiste korzyści z zajęć. Na podstawie dokonywanej przez studentów ewaluacji zajęć dydaktycznych Centrum Jakości Kształcenia opracowuje ranking oceny nauczycieli akademickich, zawierający imienny wykaz nauczycieli, przedmiot przez nich prowadzony, kierunek studiów, wskaźnik procentowy oceniających studentów oraz ocenę końcową. Sprawozdanie przedstawiane jest prorektorowi ds. jakości. Nauczyciele, którzy uzyskali najwyższe oceny, *zgodnie z procedurą ogólnouczelniane zasady przyznawania nagród pracownikom w związku z osiągnięciem wyróżniających się wyników w zakresie dydaktyki i jakości kształcenia*, są nagradzani przez władze Uczelni.

- Od roku akademickiego 2012/2013, zgodnie z Uchwałą Rady Wydziału Studiów Społecznych Nr 04/12/2013, z dnia 16 grudnia 2013 roku, nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe dla poszczególnych kierunków studiów dokonują oceny efektów kształcenia, czego dowodzą sporządzone przez prodziekana ds. jakości kształcenia sprawozdania z *Oceny efektów kształcenia osiągniętych na Wydziale Studiów Społecznych w Poznaniu*. W kontekście weryfikacji efektów kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji ocenie podlegają: formy zajęć dydaktycznych, praktyczny wymiar procesu

kształcenia, proces dyplomowania, monitorowanie losów absolwentów, na podstawie analizy których formułowane są wskazania dotyczące doskonalenia jakości kształcenia.

Oceniając podjęte w uczelni działania na rzecz zapewnienia jakości kształcenia na kierunku pedagogika należy stwierdzić, iż:

- biorąc pod uwagę sprawozdawczość Uczelni w zakresie jakości kształcenia, sporządzaną łącznie dla wszystkich kierunkach studiów, odnotować należy brak działań na rzecz efektywnego monitorowania jakości kształcenia odrębnie dla każdego kierunku studiów, w tym dla ocenianego kierunku pedagogika, a także aktywniejszego włączania studentów do prac nad doskonaleniem jakości kształcenia;
- systematycznie przeprowadzane są hospitacje zajęć dydaktycznych i kontrole doraźne, okresowe oceny nauczycieli, ewaluacje zajęć dydaktycznych dokonywane przez studentów oraz oceny efektów kształcenia.

• ocena efektywności systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia, Ocena przydatności tego systemu do badania zgodności programu kształcenia na danym kierunku studiów i metod jego realizacji z założonymi (lub wzorcowymi) efektami kształcenia albo ze standardami kształcenia a także oczekiwań rynku pracy. Ocena jego dotychczasowej skuteczności w diagnozowaniu słabych stron programu kształcenia;

W 2013 roku został wdrożony w Uczelni *System weryfikacji osiągania zamierzonych efektów kształcenia przez studentów*, który jest, zgodnie z intencją Uczelni, elementem wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, w szczególności ujednoliconym sposobem weryfikacji osiąganych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Służy do określenia, wdrożenia i utrzymania przejrzystości sposobów i procedur weryfikacji oraz sprawdzalności osiągania zamierzonych efektów kształcenia przez studenta na każdym etapie kształcenia. W ramach tego systemu zostały określone procedury weryfikacji zamierzonych efektów kształcenia przez studentów, a także wskazane dokumenty normatywne uczelni związane z weryfikacją osiągania zamierzonych efektów kształcenia przez studentów.

W roku akademickim 2013/2014 wdrożono również *Procedury naprawcze i weryfikacja ich efektów*.

Na podstawie Zarządzenia Nr 059/06/2014 rektora Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu, z dnia 21 czerwca 2014 roku, w sprawie wprowadzenia nowego wzoru Sprawozdania z efektywności kształcenia w semestrze, *każda osoba prowadząca zajęcia dydaktyczne składa do dziekana wydziału elektroniczne oraz papierowe Sprawozdanie z efektywności kształcenia wraz ze sprawozdaniem z realizacji zajęć dydaktycznych w semestrze*.

Na podstawie analizy dokumentacji należy stwierdzić, iż nauczyciele akademicy dokonują oceny efektów kształcenia osiągniętych w ramach realizowanych przez nich zajęć dydaktycznych. W sprawozdaniach z przeprowadzonych zajęć nauczyciele akademicy dokonali rozliczenia godzinowego z przeprowadzonych zajęć dydaktycznych, sformułowali uwagi dotyczące jakości kształcenia (w odniesieniu do programu i procesu kształcenia), uwagi i wnioski dotyczące osiągnięcia przez studentów, w ramach określonego przedmiotu, efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz w niektórych przypadkach wskazali propozycje działań doskonalących dotyczących (weryfikacji) osiągania przez studentów zamierzonych efektów kształcenia. Powyższe działania potwierdza przedłożona zespołowi wizytującemu dokumentacja - sprawozdania z przeprowadzonych zajęć dydaktycznych. Na podstawie tych sprawozdań kierownik zakładu

sporządza *sprawozdanie zbiorcze z weryfikacji efektów kształcenia przedmiotów prowadzonych przez pracownika zakładu*. Analiza dokumentacji potwierdza realizację tej procedury. Na bazie stwierdzonych uchybień sporządzana jest *karta działań naprawczych*, w której zawarty jest opis przyczyny działań naprawczych, przyczyna działania (potrzeba doskonalenia, wykryta niezgodność, potencjalna niezgodność) oraz propozycja działań naprawczych. Wskazuje się również osobę odpowiedzialną za realizację działań naprawczych oraz termin realizacji. Powyższe działania są akceptowane przez prorektora ds. jakości. Po wdrożeniu wskazanych działań naprawczych należy dokonać analizy skuteczności podjętych działań naprawczych bądź zapobiegawczych oraz sformułować ewentualne wnioski. **Jak wynika z dokonanej, w czasie wizytacji, analizy kart działań naprawczych (dotyczących np. braków w dokumentacji studenckich praktyk zawodowych, analizy raportu „Sprawozdanie z realizacji zajęć prowadzonych w formie e-learningu” przygotowanego przez Centrum Jakości Kształcenia, potrzeby udoskonalenia obsługi studentów w Punkcie Informacyjno-Rekrutacyjnym, analizy raportu „Monitoring karier zawodowych absolwentów Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu” przeprowadzonej przez Centrum Jakości Kształcenia i Zarządzania w kontekście zmiany profilu kształcenia z ogólnoakademickiego na profil praktyczny), ten ostatni element realizacji procedury naprawczej jest w toku wdrażania.**

Można zatem przyjąć, iż opracowany w Uczelni system zapewniania jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia i metod jego realizacji z założonymi na kierunku pedagogika efektami kształcenia jest w swych założeniach wystarczający i pozwala na diagnozowanie słabych stron programu kształcenia. Stwierdzony jednak brak sporządzania osobnych dla poszczególnych kierunków studiów raportów z monitorowania osiągania efektów kształcenia osobno dla każdego kierunku, karier zawodowych absolwentów oraz brak interesariuszy zewnętrznych, którzy reprezentowaliby placówki edukacyjne, opiekuńcze, resocjalizacyjne, do pracy w których przygotowujący się absolwenci kierunku pedagogika, postrzegać należy jako istotne ograniczenie prowadzonej w Uczelni, na kierunku pedagogika, analizy efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz metod jego realizacji. Trudno natomiast ocenić adekwatność tych działań w odniesieniu do oczekiwań rynku pracy. Na podstawie wypowiedzi nauczycieli akademickich, udzielonych w trakcie spotkania z zespołem wizytującym, można stwierdzić, iż słabo orientują się oni w potrzebach regionalnego rynku pracy. W ograniczonym zakresie uzyskują bowiem informacje na temat aktualnych potrzeb regionalnego rynku pracy.

- *ocena systemu upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian;*

Upowszechnianie informacji dotyczących polityki projakościowej, wyników monitorowania jakości procesu kształcenia, w tym uzyskiwanych efektów kształcenia, a także wprowadzanych zmian prowadzone jest wielotorowo, a mianowicie poprzez organizowanie spotkań kadry i studentów Uczelni, publikacje książkowe i monograficzne wydawane przez Wydawnictwo Uczelni, organizację krajowych i międzynarodowych konferencji dotyczących problematyki bezpieczeństwa i jakości kształcenia, cotygodniowe dyżury rektorskie i dziekańskie, pełnienie ciągłego dyżuru telefonicznego w celu bieżącego rozwiązywania

ewentualnych nieprawidłowości zgłaszanych przez studentów lub wykładowców, dotyczących zajęć dydaktycznych.

Ponadto informacje na temat kształcenia tj. efektach kształcenia, planach zajęć, terminach sesji, a także sprawach organizacyjnych są zamieszczane na stronie głównej Uczelni.

Od roku akademickiego 2013/2014 obowiązuje w Uczelni *System informowania nauczycieli i studentów o efektach kształcenia*. W systemie tym, w odniesieniu do nauczycieli, określone zostały następujące procedury: instruktażu dydaktycznego, narady metodycznej, publikacji dla nauczycieli na stronie internetowej. Studenci natomiast są informowani o efektach kształcenia w ramach: pierwszego wykładu z każdego przedmiotu objętego planem studiów, wykładu z przedmiotu BHP z elementami ergonomii oraz poprzez publikacje na stronie internetowej Uczelni. Źródłem informacji dla nauczycieli akademickich są również sprawozdania z weryfikacji efektów kształcenia przedstawiane przez kierowników zakładów na zebraniach z pracownikami oraz sprawozdania przedstawiane na posiedzeniach Rady Wydziału Studiów Społecznych. **Zespołowi wizytującemu nie została natomiast przedstawiona dokumentacja potwierdzająca zapoznanie studentów kierunku pedagogika ze zmianami wprowadzanymi do programu kształcenia w zakresie uzyskiwanych efektów kształcenia.**

2) w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

- *ocena udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia i działań podejmowanych przez jednostkę, mających aktywizować uczestników i beneficjentów procesu kształcenia do podnoszenia jego jakości. Ocena stopnia zainteresowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na tę jakość. Ocena roli przedstawicieli studentów w organach kolegialnych uczelni/ jednostki oraz przedstawicieli Parlamentu Studentów RP w procesie optymalizacji osiągniętych efektów kształcenia i ich dostosowywanie do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy;*

W procesie zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku „pedagogika” uczestniczą zarówno interesariusze wewnętrzni: studenci, kadra dydaktyczna ocenianego kierunku, organy kolegialne i jednoosobowe Uczelni, jak i interesariusze zewnętrzni. Przedstawiciele studentów oraz nauczycieli akademickich, jako członkowie Rady Wydziału, Rady Studentów (powołana Zarządzeniem Rektora nr 56/06/2014 z dnia 10.06.2014 r. w sprawie powołania Rad Studentów Wydziałów) biorą udział w procesie tworzenia i modyfikacji programów kształcenia, w tym kierunkowych efektów kształcenia. Istotnym elementem procesu weryfikacji efektów kształcenia jest procedura ankietowania studentów dotycząca realizowanego na Wydziale procesu dydaktycznego.

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie budowania kultury jakości jest zapewniony za pośrednictwem Wydziałowej Rady pracodawców ds. oceny praktycznego kształcenia studentów. Rada powołana została na mocy Zarządzenia Rektora nr 045/05/2014 z dnia 14.05.2014 r. w sprawie powołania przy wydziałach Rad Pracodawców ds. oceny praktycznego kształcenia studentów. Zaproszenia do udziału w Radzie przyjęło 6 przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego Wydziału i Uczelni. Rada jest kolegialnym organem doradczym dziekana wydziału w zakresie jakości kształcenia

praktycznego studentów. Podstawowym trybem pracy Rady na posiedzeniach zwoływanych dwa razy do roku są dyskusje służące pozyskaniu opinii pracodawców odnośnie kwalifikacji przyszłych pracowników w branżach, które dotyczą ocenianego kierunku studiów. Dotychczas odbyły się 3 posiedzenia Rady, do wglądu Komisji przedstawiono stosowną dokumentację; sugeruje się sporządzać listę obecności; protokół z posiedzenia nie zawiera informacji ilu członków Rady przybyło na spotkanie.

W związku z tym, iż uzyskane dane za pośrednictwem Dziekana Wydziału zostają przekazywane do Centrum Jakości Kształcenia w celu uwzględnienia opinii i wymagań w projektowaniu i doskonaleniu programów kształcenia można stwierdzić, iż zasadniczym celem powołania Rady jest opiniowanie i konsultowanie programów kształcenia, w tym zakładanych kierunkowych efektów kształcenia i planów studiów, w celu zapewnienia zgodności wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych absolwentów Wydziału z oczekiwaniami i potrzebami rynku pracy.

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie budowania kultury jakości jest zapewniony także za pośrednictwem absolwentów poprzez procedurę monitorowania karier zawodowych absolwentów określoną w Zarządzeniu Rektora nr 72/09/2012 z dnia 19.09.2012 r. w *sprawie składu Komisji oraz procedury monitorowania karier zawodowych absolwentów* ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem Rektora nr 073/07/2014 z dnia 17.07.2014 r. (Do wglądu Komisji przedstawiono dokumentację potwierdzającą stosowanie w/w procedury), a także poprzez Akademickie Biuro Karier i Rozwoju wspierające studentów oraz absolwentów w poszukiwaniu zatrudnienia, planowaniu ścieżki rozwoju edukacyjno-zawodowego oraz pogłębianiu umiejętności niezbędnych do efektywnego funkcjonowania na rynku pracy. Efektem prac jest opracowywany roczny raport końcowy służący do wprowadzania zmian i dostosowania kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Od roku akademickiego 2013/2014 obowiązuje w Uczelni *System dotyczący interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych*, celem którego jest zapewnienie wysokiej kultury jakości kształcenia na wszystkich kierunkach studiów oraz ustanawiający zasady regulujące współpracę Uczelni z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi w zakresie kształtowania oferty edukacyjnej uczelni. W systemie tym ustalone zostały role, zadania i kompetencje interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, a także procedury wykonawcze związane z funkcjonowaniem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Odnosząc się do przyjętych w tym dokumencie regulacji można stwierdzić, iż stwarzają one wystarczające warunki dla efektywnego włączania się owych interesariuszy do procesu doskonalenia jakości kształcenia na kierunku pedagogika. Na Wydziale Studiów Społecznych, na mocy Zarządzenia nr 045/05/2014 Rektora Wyższej Szkoły bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu w sprawie powołania przy wydziałach Rad Pracodawców ds. oceny praktycznego kształcenia studentów, powołana została Wydziałowa Rada Pracodawców. W jej skład weszli przedstawiciele następujących instytucji: Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Biuro Ochrony „Sezam”, „Cichy Fight & Tactics Group Consulting Counterterrorism Training Poland,” Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Poznaniu, Agencja detektywistyczna i Ochrony JOKER, Firma detektywistyczna ARCANO PLUS Sp. z o.o. **Zważywszy na instytucje, do pracy w których przygotowujący są absolwenci kierunku pedagogika (odnotowane w sylwetkach absolwenta poszczególnych specjalności oraz w programach praktyk zawodowych) nie jest to pełna reprezentacja instytucji, które efektywnie mogłyby włączyć się do procesu zapewniania jakości kształcenia na kierunku pedagogika.**

Od momentu powołania Rady Pracodawców odbyły się trzy jej posiedzenia:

- posiedzenie 13 maja 2014 r. poświęcone było wręczeniu powołań członkom Rady, określeniu obszarów działania, przedstawieniu programów kształcenia i planów studiów poszczególnych kierunków na rok akad. 2014/2015, które zostały pozytywnie zaopiniowane przez członków Rady;
- przedmiotem posiedzenia w dniu 28 listopada 2014 r. było omówienie propozycji organizacji zajęć terenowych w semestrze letnim w roku akad. 2014/2015 oraz propozycji zmian w planach studiów w zakresie nowych treści niezbędnych absolwentom danego kierunku studiów;
- na posiedzeniu Rady Pracodawców w dniu 20 lutego 2015 r. omówiono stan realizacji zasugerowanych przez Radę działań, organizację zajęć terenowych w semestrze letnim w roku akad. 2015/2016 oraz propozycję zmian w planach studiów w zakresie nowych treści niezbędnych absolwentom danego kierunku studiów.

Analiza przedstawionych zespołowi wizytującemu protokołów z posiedzeń Rady Pracodawców dowodzi dyskusji członków Rady nad programem kształcenia i formami jego realizacji oraz sformułowaniem w tym zakresie wniosków.

W fazie organizacji jest udział studentów w opiniowaniu programu kształcenia. Odbędzie się bowiem tylko jedno posiedzenie Rady Studentów Wydziału Studiów Społecznych (w dniu 20.06.2014 r., brak składu Rady oraz listy potwierdzającej obecność studentów). Na podstawie przedłożonego protokołu można stwierdzić, iż studenci zostali zapoznani z programem kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów, które zaopiniowali pozytywnie. Wskazali także na konieczność zwiększenia ilości zajęć w jednostkach samorządu terytorialnego, w instytucjach związanych z zarządzaniem kryzysowym, w placówkach oświatowych, organach administracji publicznej, a także zorganizowanie spotkań z przedstawicielami rynku pracy. Zgłosili także postulat większej ich aktywizacji w trakcie zajęć dydaktycznych, wzbogacenie wykładów o dynamiczne formy pracy oraz unikania „czytania” wykładów.

Na podstawie powyższego można stwierdzić, iż nauczyciele akademicki są zaangażowani w proces zapewniania jakości kształcenia w wystarczającym zakresie. Udział studentów jest jednak ograniczony – zostali włączeni do prac nad doskonaleniem jakości kształcenia w czerwcu 2014 roku. W przypadku interesariuszy zewnętrznych ich udział w podnoszeniu jakości kształcenia został przez Uczelnię udokumentowany. Jednak jako niewystarczający uznać należy skład Rady Pracodawców, reprezentowane bowiem przez członków Rady instytucje nie zapewniają w pełni efektywnego monitorowania jakości kształcenia na kierunku pedagogika.

Samorząd Studencki współuczestniczy w tworzeniu oraz opiniuje regulamin studiów oraz regulamin przyznawania pomocy materialnej studentom. Studenci zasiadający w Radzie wydziału mogą zgłaszać uwagi do programów kształcenia. Samorząd Studencki opiniuje wszystkie akty prawne dotyczące studentów wydziału (plan studiów, plan zajęć, harmonogram sesji i inne dokumenty.) Liczba przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału spełnia przesłanki art. 67 ust. 4 Ustawy.

Ankieta ewaluacyjna oceniająca pracę nauczyciela akademickiego oraz przedmiotu przeprowadzana jest w wersji papierowej na koniec semestru. Cosemestralna ocena nauczyciela może znacząco wpłynąć na poprawę w prowadzeniu zajęć, podniesienie poziomu merytorycznego oraz na stosowanie coraz lepszych metod prowadzenia zajęć w celu zainteresowania studentów przedmiotem.

Obszarami podlegającymi badaniu za pomocą ankiet ewaluacyjnych są: organizacja zajęć, klimat społeczny, poziom merytoryczny zajęć, osobiste korzyści z zajęć.

Ponadto studenci mogą dodatkowo zawrzeć w ankiecie własne komentarze i spostrzeżenia nt. procesu dydaktycznego.

Opracowane wyniki przeprowadzanego badania są udostępniane studentom na ich prośbę w dziekanacie. Studenci posiadają wiedzę o celowości ankietyzacji oraz widzą jej wpływ na poprawę jakości kształcenia np. poprawę w podejściu nauczycieli akademickich do studenta.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna / biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	<u>x/-</u>	<u>x/-</u>	x		<u>x/-</u>	<u>x/-</u>
umiejętności	<u>x/-</u>	<u>x/-</u>	x/-		<u>x/-</u>	<u>x/-</u>
kompetencje społeczne	<u>x/-</u>	<u>x/-</u>	x		<u>x/-</u>	<u>x/-</u>

+ - **pozwala na pełne osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

+/- - **budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

-- - **nie pozwala na osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ - **CZEŚCIOWO**

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Uczelnia wypracowała w zasadzie przejrzystą strukturę wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Brak jednak w tej strukturze elementu, który pozwalałby na opracowywanie wskazań do doskonalenia jakości kształcenia bezpośrednio na określonym kierunku studiów. Przyjęte bowiem w Uczelni procedury skutkują opracowywaniem uogólnionych wskazań dla doskonalenia jakości kształcenia łącznie na wszystkich kierunkach studiów. Propozycje zmian w programach kształcenia winny być przedstawiane systematycznie Radzie Studentów, a o wdrożonych zmianach winni być również poinformowani studenci, których te zmiany dotyczą.

2) Brak w składzie Rady Pracodawców przedstawicieli instytucji, do pracy w których są przygotowujący absolwenci poszczególnych specjalności na kierunku pedagogika. Studenci, jako interesariusze wewnętrzni, w minimalnym stopniu, jak dotąd, uczestniczą w procesie doskonalenia jakości kształcenia na kierunku pedagogika. W większym również stopniu zadbać należy o przepływ informacji w zakresie potrzeb/oczekiwań rynku pracy, które nauczyciele akademicy mogliby uczynić przesłanką modyfikacji/zmiany programu kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku			X		
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji				X	
3	program studiów				X	
4	zasoby kadrowe				X	
5	infrastruktura dydaktyczna			X		
6	prowadzenie badań naukowych ⁴			-		
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości				X	

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

⁴Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

Misja, realizowana m.in. poprzez *konceptę szkoły zaspokajającej potrzeby bezpieczeństwa w różnych płaszczyznach życia społecznego* nie ma pełnego związku z pedagogiką.

Wśród interesariuszy zewnętrznych nie ma przedstawicieli instytucji edukacyjnych, opiekuńczych, resocjalizacyjnych, mimo, że do pracy w takich właśnie instytucjach przygotowani są studenci na akredytowanym kierunku studiów.

16 września 2013 r. Senat WSB w Poznaniu podjął uchwałę nr 36/2013 określającą efekty kształcenia dla kierunku pedagogika o profilu praktycznym, realizowane w cyklu rozpoczętym w roku akademickim 2013/2014. Pojawia się wątpliwość, czy postępowanie Uczelni było zgodne z obowiązującymi aktami prawnymi (art. 11 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz rozporządzenia MNiSW dotyczące warunków prowadzenia studiów), tzn. czy Uczelnia mogła utworzyć de facto nowy kierunek studiów, nie uzyskując zgody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego poprzedzonej opinią PKA.

Poważna wątpliwość dotyczy sposobu, w jaki zostały określone efekty kształcenia dla profilu praktycznego. Analiza przedstawionego dokumentu (zawierającego efekty kształcenia dla profilu praktycznego) prowadzi do wniosku, że zmieniony został profil kształcenia, nie zmieniono natomiast efektów. Jednostka prowadząca kierunek studiów dokonała zmiany profilu kształcenia nie zmieniając żadnego z elementów programu kształcenia (efektów, treści, form i metod). Wprowadzone od roku akademickiego 2014/2015 zmiany w planie studiów ograniczają liczbę godzin dydaktycznych realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich, wprowadzając jednocześnie formy zajęć nie mające uzasadnienia w przypadku wielu przedmiotów.

Wątpliwości budzą efekty sformułowane dla poszczególnych specjalności, z jednej strony są one sformułowane bardzo szczegółowo (odnoszą się do jednego przedmiotu), z drugiej bardzo ogólnikowo, nie wiadomo, w jaką wiedzę i umiejętności mają być wyposażeni absolwenci. Zwraca uwagę dysproporcja pomiędzy liczbą efektów kształcenia przypisanych do wiedzy i umiejętności w przypadku praktyk zawodowych

Wydział prowadzący kierunek studiów monitoruje kariery zawodowe absolwentów, nie sporządza jednak osobno raportów dla poszczególnych kierunków studiów, co powoduje, że nie jest możliwe wykorzystanie efektów owego monitorowania do doskonalenia jakości kształcenia. Brak interesariuszy zewnętrznych, którzy reprezentowaliby placówki edukacyjne, opiekuńcze, resocjalizacyjne, do pracy, w których przygotowuje absolwentów akredytowany kierunek.

Struktura kwalifikacji pracowników naukowo – dydaktycznych uniemożliwia osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programu ze względu na to, że dorobek naukowy jak również doświadczenie zawodowe nie są reprezentowane przez wskazane przez Uczelnię dyscypliny. Dwie osoby z minimum kadrowego posiadają kwalifikacje z dyscyplin: filozofia, literaturoznawstwo, które są przyporządkowane do obszaru i dziedziny nauk humanistycznych.

Na ocenianym kierunku studiów zajęcia prowadzi ponadto 39 osób, w tym 20 na umowę o pracę. Spośród tych osób 7 osób posiada kwalifikacje niezgodne z efektami realizacji

programu (nauki o polityce – 3 osoby, ekonomia – 1 osoba, historia – 1 osoba, filologia polska – 1 osoba, zootechnika – 1 osoba).

Brak jest natomiast w minimum kadrowym osób przyporządkowanych do wskazanych dyscyplin takich, jak: psychologia oraz nauki o poznaniu i komunikacji społecznej.

Brak jest w minimum kadrowym osób przyporządkowanych do wskazanych przez Uczelnię dyscyplin takich, jak: psychologia i nauki o poznaniu i komunikacji społecznej. Do minimum kadrowego nie można zaliczyć 2 osób, które reprezentują inne dyscypliny niż te, do których Uczelnia przyporządkowała kierunek kształcenia

Zatem do spełnienia warunków minimum kadrowego brakuje dwóch osób z grupy doktorów.

Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego. Nie można stwierdzić, że minimum kadrowe jest stabilne, bowiem jedna osoba z grupy samodzielnych pracowników ma 83 lata. Ponadto nie można ocenić polityki kadrowej pozytywnie ze względu na to, że kwalifikacje osób prowadzących zajęcia są niezgodne z efektami realizacji programu oraz na to, że osoby z minimum kadrowego nie posiadają dorobku z zakresu treści realizowanych w przydzielonych przedmiotach oraz ich doświadczeniem zawodowym w zakresie przypisanego obszaru, dziedziny i dyscyplin.

Zastrzeżenia należy sformułować w odniesieniu do instytucji, w których studenci poszczególnych specjalności, realizowanych na kierunku pedagogika (profil ogólnoakademicki i profil praktyczny), odbyli bądź będą odbywać praktyki zawodowe.

Brak wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia oraz komisji ds. oceny jakości kształcenia utrudnia monitorowanie jakości kształcenia, w szczególności osiąganych efektów kształcenia na kierunku pedagogika.

Brak w składzie Rady Pracodawców przedstawicieli instytucji, do pracy w których są przygotowywani absolwenci poszczególnych specjalności na kierunku pedagogika.

Zespół Oceniający PKA wnioskuje o ocenę - warunkową, z uwzględnieniem modyfikacji ocen:

1. W zakresie kryterium 1. **Koncepcja rozwoju kierunku:**

Misja Uczelni, realizowana m.in. poprzez *koncepcję szkoły zaspokajającej potrzeby bezpieczeństwa w różnych płaszczyznach życia społecznego* nie ma związku z pedagogiką. Wśród interesariuszy zewnętrznych nie ma przedstawicieli instytucji edukacyjnych, opiekuńczych, resocjalizacyjnych, mimo, że do pracy w takich właśnie instytucjach przygotowywani są studenci na akredytowanym kierunku studiów. Uczelnia w ramach działań naprawczych zmodyfikowała koncepcję kształcenia w zakresie dotyczącym treści związanych z ocenianym kierunkiem studiów; przedstawiła w tej sprawie stosowne protokoły z posiedzeń komisji ds. Jakości kształcenia oraz opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Działania te pozwoliły zmienić ocenę ze „znaczącej” na ocenę „w pełni”.

2. W zakresie kryterium 2. **cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji:**

Nie budzą zastrzeżeń efekty kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego (cykl kształcenia rozpoczęty w roku akademickim 2012/2013). Wątpliwości budzi sposób

sformułowania efektów kształcenia dla profilu praktycznego (dwa kolejne cykle kształcenia), polegający jedynie na wyłączeniu 3 efektów wzorcowych oraz przyporządkowaniu kierunku do obszaru kształcenia związanego tylko z naukami społecznymi. Wątpliwości budzą efekty sformułowane dla poszczególnych specjalności, z jednej strony są one sformułowane bardzo szczegółowo (odnoszą się do jednego przedmiotu), z drugiej bardzo ogólnikowo, nie wiadomo, w jaką wiedzę i umiejętności mają być wyposażeni absolwenci. Zwraca uwagę dysproporcja pomiędzy liczbą efektów kształcenia przypisanych do wiedzy i umiejętności w przypadku praktyk zawodowych.

Uczelnia podjęła działania naprawcze i określiła nowe efekty kształcenia dla profilu praktycznego (przedstawiła Uchwałę nr 14/2015 z 25.06.2015 r. Senatu WSB) oraz przyporządkowała kierunek pedagogika do dwóch obszarów i dziedzin: nauk społecznych i humanistycznych oraz do dyscyplin: pedagogika, psychologia, socjologia w dziedzinie nauk społecznych oraz filozofia i historia w dziedzinie nauk humanistycznych).

Wprowadzone od roku akademickiego 2014/2015 zmiany w planie studiów ograniczały liczbę godzin dydaktycznych realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich, wprowadzając jednocześnie formy zajęć nie mające uzasadnienia w przypadku wielu przedmiotów. Dokonane przez Uczelnię zmiany naprawcze **pozwalają stwierdzić, że system zacznie działać efektywnie dlatego efekty działań naprawczych w tym zakresie powinny być ocenione w kolejnym roku akademickim.** Zmieniona ocena ze „częściowo” na „znacząco”.

3. W zakresie kryterium 3. **program studiów:**

W przypadku profilu ogólnoakademickiego realizowany program kształcenia umożliwia realizację założonych celów i efektów kształcenia. W przypadku profilu praktycznego warunek ten nie jest spełniony, jednostka prowadząca kierunek studiów dokonała zmiany profilu kształcenia nie zmieniając żadnego z elementów programu kształcenia (efektów, treści, form i metod). Wprowadzone od roku akademickiego 2014/2015 zmiany w planie studiów ograniczają liczbę godzin dydaktycznych realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich, wprowadzając jednocześnie formy zajęć nie mające uzasadnienia w przypadku wielu przedmiotów.

Należy podkreślić, iż Uczelnia w tym zakresie podjęła działania naprawcze - zmieniono matryce efektów kształcenia, plany studiów oraz formy i metody kształcenia, które będą realizowane od r.ak.2015/16. Wyeliminowano specjalność bezpieczeństwo i higiena pracy z metodyką oraz metodyka dochodzeniowo-śledcza, które na podstawie uchwały Rady Wydziału nr 02/06/2015 oraz nr 03/06/2015 z dnia 26.06.2015 r. nie będą realizowane od nowego roku ak. 2015/16. Ten element **programu naprawczego powinien być oceniony w kolejnym roku akademickim.** Zmieniona ocena ze „częściowo” na „znacząco”.

4. W zakresie kryterium 4. **zasoby kadrowe:**

Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji nie umożliwia osiągnięcia założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu. Cztery (z 10) osób nie posiada dorobku z zakresu treści realizowanych w przydzielonych przedmiotach bądź ich dorobek naukowy jak również doświadczenie zawodowe nie przystają do kierunku pedagogika. Dorobek naukowy i kwalifikacje

dydaktyczne 4 osób (z grupy doktorów) z kadry tworzącej minimum kadrowe, nie są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia

W zakresie tego kryterium Uczelnia podjęła działania naprawcze i przedstawiła nowy, prawidłowy skład osób wchodzących od r.ak. 2015/16 w skład minimum kadrowego **dlatego to kryterium programu naprawczego powinno być ocenione w kolejnym roku akademickim. Zmieniona ocena ze „częściowo” na „znacząco”.**

5. W zakresie kryterium 8. **wewnętrzny system zapewnienia jakości:**

Uczelnia wypracowała przejrzystą strukturę wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Brak jednak wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia oraz komisji ds. oceny jakości kształcenia utrudnia monitorowanie jakości kształcenia, w szczególności osiągniętych efektów kształcenia na kierunku pedagogika. Propozycje zmian w programach kształcenia winny być przedstawiane systematycznie Radzie Studentów, a o wdrożonych zmianach winni być również poinformowani studenci, których te zmiany dotyczą. Brak jest w składzie Rady Pracodawców przedstawicieli instytucji, do pracy w których są przygotowywani absolwenci poszczególnych specjalności na kierunku pedagogika. Studenci, jako interesariusze wewnętrzni, w minimalnym stopniu, jak dotąd, uczestniczą w procesie doskonalenia jakości kształcenia na kierunku pedagogika.

Uczelnia podjęła działania naprawcze w tym zakresie, w dniu 18.06.2015 r. powołała na członków Rady Pracodawców ds. Praktycznego kształcenia studentów przedstawicieli instytucji edukacyjnych, opiekuńczych, resocjalizacyjnych i przedstawiła stosowną dokumentację w tej sprawie; Zarządzeniem Rektora nr 48/05/2015 z dnia 22.05.2015 r. wprowadzono w życie nowy druk recenzji/opinii oraz protokołu z egzaminu dyplomowego. Zmieniono ponadto procedurę weryfikacji efektów kształcenia (Zarządzenie Rektora 56/06/2015 z dnia 17.06.2015 r.). Zarządzeniem Rektora 050/06/2015 dokonano zmian dotyczących procedury monitorowania karier zawodowych absolwentów WSB.

Powołano (Uchwałami nr 04/06/2015 oraz 05/06/2015 komisję ds. Studenckich oraz komisję ds. Jakości kształcenia.

Pozwala to na stwierdzenie, iż na poziomie Uczelni i Wydziału system zacznie działać efektywnie wraz z udziałem studentów, absolwentów i interesariuszy zewnętrznych jednak efekty tego programu naprawczego powinny być ocenione w kolejnym roku akademickim. Zmieniona ocena ze „częściowo” na „znacząco”.

Tabela nr 3

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich			X		

	weryfikacji					
3	program studiów			X		
4	zasoby kadrowe			X		
5	infrastruktura dydaktyczna			X		
6	prowadzenie badań naukowych ⁵			-		
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

⁵Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.